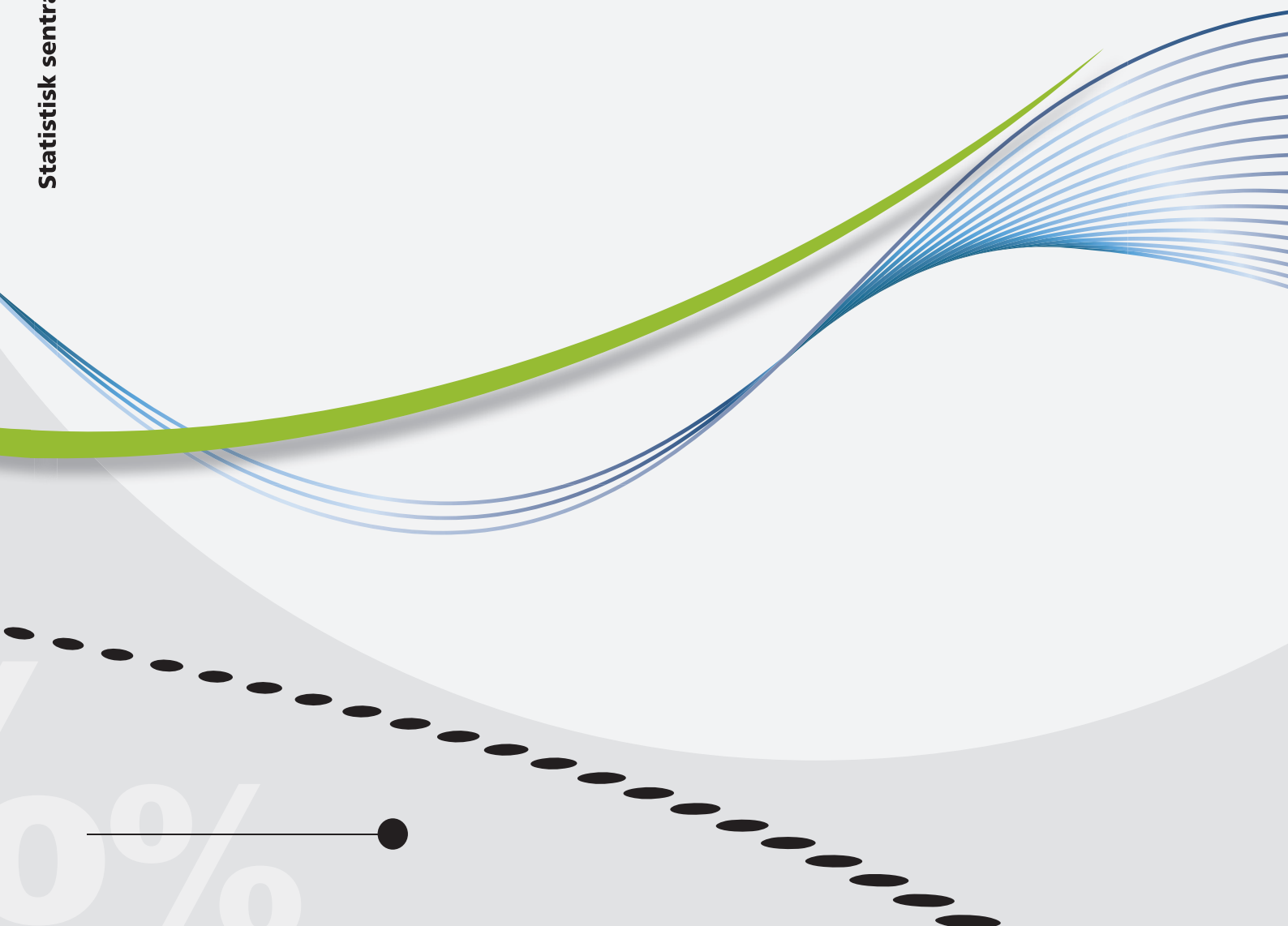

Asbjørn Wethal (red.)

Varestrømundersøkelse
Dokumentasjon og metode

Asbjørn Wethal (red.)

Varestrømundersøkelse
Dokumentasjon og metode

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	...
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert september 2012	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8477-9 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8478-6 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 1891-5906	Foreløpig tall	*
Emne: 10.90	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

I 2008 ble den første varestrømundersøkelsen gjennomført i Norge. Denne rapporten omhandler forundersøkelsen og pilotundersøkelsen som ble utført før det var bestemt om det skulle gjennomføres en hovedundersøkelse. Videre dokumenterer den opplegg for og gjennomføring av datafangsten for hovedundersøkelsen. Den beskriver også det metodiske opplegget som ble brukt for å estimere og beregne resultatene.

Rapporten er finansiert av Samferdselsdepartementet.

Arbeidet med undersøkelsen har vært fulgt av ei referansegruppe, bestående av representanter for forskningsinstitusjoner, departement og sekretariatet for nasjonal transportplan.

Publikasjonen er utarbeidet av seniorrådgiverne Asbjørn Wethal og Karl Eirik Engebretsen ved Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT-statistikk, samt seniorrådgiver Yngve Bergstrøm og rådgiver Aud Kari Joramo Holt ved Avdeling for datafangst. Tidligere seksjonssjef Leiv Solheim har også deltatt i utarbeidelsen av publikasjonen.

Rapporten er tilgjengelig i pdf-format på Statistisk sentralbyrås nettsider under adressen: <http://www.ssb.no/publikasjoner/>.

Statistisk sentralbyrå, Oslo/Kongsvinger

Statistisk sentralbyrå, 18. august 2012

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Hovedformålet med varestrømundersøkelsen var å få bedre kunnskap om hvor de viktigste varestrømmene i Norge går. Opplysningene som ble hentet inn vil bli brukt til å forbedre datagrunnlaget for godstransportmodellene, som er et viktig planleggingsverktøy i arbeidet med de nasjonale transportplanene (NTP). Ved å forbedre modellgrunnlaget vil en i større grad få oversikt over i hvilke deler av infrastrukturen det er flaskehals, og følgelig hvor det er størst behov for investeringer for å bedre transportsystemene. Dataene fra undersøkelsen bidrar også til å gi et mer helhetlig bilde av godsstrømmene i Norge.

Det er første gang det gjennomføres en slik undersøkelse i Norge. Av andre land er det først og fremst Sverige og USA som har størst erfaring med gjennomføring av slike undersøkelser.

En konklusjon fra arbeidet med den første undersøkelsen var at mye gikk bra, men at det er forbedringspotensiale. Det er særlig selve datafangstopplegget som kan forbedres, og her vil ny teknologi åpne for at den kan strømlinjeformes i mye større grad ved en eventuell framtidig undersøkelse.

Et annet problem var at mange bedrifter som hadde dataene i sitt fagsystem, ikke klarte å levere de til SSB fordi det var mangler i IT-kunnskap om uttaksmulighetene. Ved en ny undersøkelse må det etableres samarbeid med de viktigste fagsystemleverandørene til de aktuelle næringene, slik at uttaksverktøy tilpasset undersøkelsen stilles til rådighet for bedriftene.

Undersøkelsen gav ellers mange utfordringer av metodisk art, både ved oppretting av feil, estimering av manglende verdier, avstemming mot andre datakilder og oppblåsing. Ved et gjentak av undersøkelsen må det brukes mer metoderessurser på å finne beste metode for disse utfordringene. Det vil for øvrig også være mulig å starte opp flere metodeprosjekter med utgangspunkt i det materialet som allerede er samlet inn, i god tid før en eventuell ny hovedundersøkelse.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Innhold	5
1. Avklare behov	6
2. Planlegge og utforme	6
2.1. Forundersøkelsen.....	6
2.2. Pilotundersøkelsen	11
2.3. Hovedundersøkelsen.....	12
3. Bygge	17
3.1. Spørreskjemaet	17
4. Samle inn	18
4.1. Datafangsten	18
4.2. Førstelinjetjenesten	18
5. Klargjøre	19
5.1. Kontrollere	19
5.2. Beregne vektorer	21
6. Analysere	22
6.1. Svarinngangen	22
6.2. Reflekterer undersøkelsen forventningene?	30
7. Formidle	30
8. Varestrømundersøkelse 2008 – Oppsummering og anbefalinger	31
Referanser	33
Vedlegg A: Intervjuguide for VSU	34
Vedlegg B: Spørreskjemaet til Varestrømsundersøkelse 2008	38
Vedlegg C: Excel-skjema for rapportering gjennom AltInn	42
Vedlegg D: Brosjyre VSU 2008	43
Vedlegg E: Følgerebrev til hovedundersøkelsen	47
Vedlegg F: Guide for supporttjenesten for Varestrømsundersøkelse 2008	49
Tabellregister	50

1. Avklare behov

I august 2006 la Transportøkonomisk institutt (TØI) fram en utredning om dagens statistikkgrunnlag for godstransport med forslag til prioritering av utviklingstiltak (TØI-rapport 849/2006). Rapporten konkluderte med at den største svakheten i statistikkgrunnlaget innen transport, var mangel på opplysninger om det geografiske leveransmønsteret mellom produksjonssted og konsumsted innenlands. Det ble påpekt at slike data ville være til stor nytte i arbeidet med å forbedre transportmodellene, som ligger til grunn for arbeidet blant annet med Nasjonal transportplan (NTP). Bedre data om varestrømmer vil også utfylle den statistiske informasjonen om godstransporten, som Statistisk sentralbyrå (SSB) allerede innhenter gjennom de transportmiddelfordelte transportstatistikkene.

Våren 2007 gav Samferdselsdepartementet (SD) SSB i oppdrag å gjennomføre en forundersøkelse, for å utrede grunnlaget for å gjennomføre Varestrømsundersøkelse (VSU) for Norge. Konklusjonen fra forprosjektet var at de dataene som det var behov for var tilgjengelige i foretakene, og at det ville være mulig å samle inn de etterspurte dataene gjennom en utvalgsundersøkelse. På bakgrunn av de positive erfaringene fra forundersøkelsen, vedtok SD at det skulle gjennomføres en varestrømsundersøkelse for Norge i regi av SSB.

SSBs prosjektforslag ble blant annet drøftet i referansegruppa for prosjektet. SSB godkjente opplegget i Direktørmøtevedtak av 25. februar 2009.

2. Planlegge og utforme

Med bakgrunn i erfaringene fra forundersøkelsen, designet SSB et spørreskjema for en pilotundersøkelse som ble sendt til 200 oppgavegivere. 51 oppgavegivere svarte, og de gav verdifull informasjon til arbeidet med å planlegge hovedundersøkelsen.

Skjemaet til hovedundersøkelsen ble sendt ut 20. mars 2009 til 4 543 virksomheter innen næringene bergverk, industri og engroshandel. Bedriftene ble bedt om å rapportere alle varetransporter ut fra bedriften til innenlandske kunder i 2008. Det ble innhentet informasjon om omsetning, varemengde, antall leveranser, leveranssted og om transportene ble betalt av kunden eller ikke.

I tillegg til opplysninger hentet inn via skjema ble datagrunnlaget komplettert med registerdata fra andre næringer, spesielle bransjer og store konsern. TØI var ansvarlig for innhenting av registerdataene.

Datafangsten ble avsluttet i løpet av sommeren 2009. Deretter ble oppgavene revidert, materialet blåst opp til totaltall og publisert som magasinartikkel 23. november 2010.

2.1. Forundersøkelsen

Våren 2007 fikk SSB i oppdrag av SD å utrede grunnlaget for å gjennomføre en varestrømsundersøkelse for Norge. Som kartleggingsinstrument ble det brukt fokusgrupper. Fokusgrupper er uformelle gruppeintervjuer. Diskusjonen i fokusgruppene ga innsikt i deltakernes forståelse, holdninger og følelser av problemstillingen/virkeligheten. Metoden er hensiktsmessig når formålet er å fremskaffe informasjon om hvilke ønsker ulike personer har om forholdet som skal undersøkes. Metoden har dype røtter innen samfunnsforskningen, men brukes også til andre formål. Bl.a. er den mye brukt innenfor markedsføring til å studere forbrukernes respons på nye produkter og tjenester. Metoden er også et nyttig redskap ved utvikling av eller å belyse ulike problemstillinger/hypoteser.

2.1.1. Mandat

Forprosjektet skulle blant annet:

- **Kartlegge informasjonsgrunnlaget.** Hvor i foretaket finnes dataene, hva kan hentes fra foreliggende kilder, hvem kan spørres i en eventuell hovedundersøkelse og hva kan det spørres om?
- **Kartlegge kundeforhold.** Hvor mange kunder innen foretak i bergverk-, industri- og engrosnæringene bør man følge for å få et pålitelig bilde av leveransestrukturen på et gitt regionalt nivå?
- **Kartlegge registergrunnlaget.** Register vil være et viktig informasjonsgrunnlag i noen næringer, mindre viktige i andre. Finnes det oversikter/statistikker utarbeidet av næringene selv, tredjepartsdata inkludert, som kan innhentes elektronisk?
- **Kartlegge variabelomfang.** Valg av transportmiddel i transportkjeden er viktig i transportstatistikken, men ikke like viktig i modellsammenheng. Hvor tilgjengelig er denne informasjonen?
- **Kartlegge import.** Er det spesielle problemstillinger knyttet til informasjonsgrunnlaget mv. for importørene?

2.1.2. Referansegruppe

Forprosjektet ble ledet av SSB. Referansegruppa bestod av:

- Leif Ellingsen (SD)
- Oskar Kleven (Nasjonal transportplan, Gruppe for transportmodeller)
- Inger Beate Hovi, Viggo Jean Hansen (TØI):
- Solveig Meland (SINTEF):
- Lars Werke (SCB)

Det ble avholdt ett møte i prosjektperioden i november 2008.

2.1.3. Gjennomføringen av bedriftsbesøkene

For å kartlegge statistikkbehovene ble foretak i forskjellige næringer intervjuet. I alt ble det gjennomført 11 fokusgrupper. Alle besøkene, unntatt to pretester av intervjuguiden, ble gjennomført i september og oktober 2007. Arbeidet ble organisert og gjennomført av to testteam¹.

Formålet med intervjuene var å innhente kunnskap om dataene som var planlagt etterspurt i en varestrømsanalyse, fantes tilgjengelige i foretakene. I tillegg var det viktig å finne det rette begrepsapparatet, slik at flest mulig misforståelser kunne unngås i hovedundersøkelsen. Denne kunnskapen ble senere brukt i det videre utviklingsarbeidet blant annet med å lage en skisse til et spørreskjema. Det var også viktig å få informasjon om statistikk fra en varestrømsanalyse kunne ha en egeninteresse for oppgavegiverne i deres eget, daglige arbeid.

Intervjuerne hadde en form for ekspertintervju, der vi henvendte oss til transportansvarlige og planleggere av transport i de ulike organisasjonene. Dette er personer som kan gi nøkkelinformasjon om hvilke begreper som er innarbeidet og brukes i hverdagen, hvordan informasjonen brukes i dag, hvilke fremtidige bruksområder som er aktuelle og hvor dataene ligger lagret, systemløsninger, logistikk etc.

Ekspertene kan ofte gi konstruktiv feedback på forslag, og har som regel mange ideer å tilføre et prosjekt. Alle møtene hadde et fast opplegg på innhold og struktur (se vedlegg 1, Intervjuguide).

---

¹ Testene ble gjennomført av Yngve Bergstrøm, Bente Hole, Karin Synnøve Øiseth og Karl Eirik Engebretsen

2.1.4. Hovedresultater fra kartleggingsarbeidet

En hovedkonklusjon fra forprosjektet var at de dataene som SSB trengte for å gjennomføre en VSU for Norge etter opplegget som TØI hadde skissert, var tilgjengelige i foretakene. Det ble også stadfestet at det var mulig for foretakene å levere historiske data. Oppgavebelastningen ville imidlertid være stor.

Samtlige foretak som var med i forprosjektet, kunne oppgi sine største kunder i Norge, vareverdi og varemengde pr. leveranse og bestemmelsessted for leveransen. Transportmiddel var ikke bestandig kjent, spesielt ikke ved omlastinger. Kundens næringstilknytning var normalt kjent, i alle fall på et aggregert nivå. Alle kunne opplyse leveringsstedets postnummer, siden postnummer ofte ble brukt ved pricing av transport.

En annen erfaring som ble gjort, var at det er spesielle utfordringer knyttet til tredjepartslogistikk. Ikke så mye at dataene ikke finnes, men det er viktig at man ved utforming av spørreskjema er presis i spørsmålsformuleringene slik at oppgavegiver forstår at det er den fysiske vareflyten som skal kartlegges. Viktigheten av å utforme spørreskjemaet slik at transporter mellom egne anlegg og transporter til/fra underleverandører, kom også fram.

Registergrunnlaget for andre næringer og eksport/import ble ikke kartlagt i forprosjektet.

2.1.5. Oppsummering av testene

I alt ble det gjennomført 11 tester. I valget av foretak ble foretakenes størrelse og næringstilknytning vurdert. TØI-rapporten pekte på hvilke næringer som et VSU-utvalg burde dekke, og det ble derfor valgt foretak til et eksplorerende intervju innenfor bergverk/industri, agentur/bensin, engros/dagligvarer og gjenvinning.

Førsteintrykket ved alle testene var at foretakene hadde de opplysningene som ble etterspurt. Det var imidlertid viktig å poengtere at det kun var tall om transport ut fra det enkelte anlegg som skulle hentes inn. Spesielt innenfor varehandel var dette et vanskelig punkt, siden de organiserer transporten selv. Dvs. både inn og ut fra eget anlegg/lager og videre ut til den enkelte butikk. Alle testpersonene fikk ikke med seg at det kun var transport i Norge som skulle belyses i statistikken. Ved flere tilfeller måtte det tydeliggjøres at data fra tollmyndighetene ville bli brukt for å belyse import og eksport av varer. I en eventuell senere hovedundersøkelse må det derfor gjøres tydelig at det kun er innenlands transporter som skal rapporteres i VSU.

2.1.5.1. Organisering

Alle virksomhetene som ble besøkt hadde forskjellig organisering. De større foretakene hadde mange utsendingssteder for varene. Grunnlagsdataene var for de fleste lagret i en sentral server. Det var imidlertid forskjellig hvordan dataene var lagret på serveren og hvordan tilgangen til opplysningene var organisert. I noen tilfeller var det kun de lokale virksomhetene/bedriftene som hadde tilgang til dataene. I andre tilfeller lå de kun tilgjengelig sentralt. På spørsmål om hvor skjemaet kunne sendes, svarte 7 av foretakene at de burde sendes sentralt da opplysningene for hver lokal bedrift fantes der. De øvrige ønsket at spørreskjemaet skulle sendes til den lokale bedriften. Konklusjonen var at Varestrømsundersøkelse burde organiseres som en bedriftsundersøkelse. Videre at skjemaene til flerbedriftsforetak burde sendes samlet til foretaket, slik at foretaket selv kunne bestemme om spørreskjemaet skulle distribueres til de forskjellige bedriftene.

2.1.5.2. Definisjon av kunden

Alle foretakene hadde god oversikt over kundene sine. I de fleste tilfellene var hver kunde definert med et eget internt kundenummer. Noen få brukte organisasjonsnummeret til å identifisere kunden. I de tilfellene hvor organisasjonsnummeret ble brukt, ble som regel fakturaen sendt til foretaket. Fakturaadressen er ofte ikke

nødvendigvis den samme adressen som adressen der varen leveres - bedriften. Ett foretak delte opp kundene i tre nivåer, a) kunden dit fakturaen ble sendt, b) bestiller og c) sluttleveranse. Gjennomgangen avdekket også andre typer kunder. De kunne beskrives som kjøper av hovedprodukt, eventuelle kjøpere av biprodukter/-slagggprodukter og interne kunder innenfor et foretak/konsern. I noen av virksomhetene var det mye intern transport. For å kunne fange opp denne transporten måtte det i spørreskjemaet spesielt legges til rette for denne typen kunder.

Det varierte mye hvordan kundenes næringstilknytning var registrert. Noen hadde hentet næringskoden fra Brønnøysund-registrene. Et foretak hadde en egen intern definisjon av næring. Andre opplyste at de kun hadde kunder innenfor én næringsgruppe, for eksempel dagligvare- eller engroshandel.

Alle foretakene kunne skille ut de største kundene, men flere mente at det ville være like enkelt å levere opplysninger om alle utsendinger av varer for alle kundene.

2.1.5.3. Hvordan foregår transporten

Organiseringen av transportene varierte blant foretakene. For noen ble all transport gjennomført med egne biler. Andre kjøpte alle transporttjenestene inklusive organisering av tjenesten. Andre igjen kjøpte transporttjenesten, men organiserte og koordinerte transportene. I ett tilfelle var kunden ansvarlig for transporten. Alle hadde imidlertid oversikt over hvor varene ble levert, uavhengig av organisering av selve transporttjenesten. Alle hadde også til viss grad oversikt over hvilket transportmiddel som ble brukt. De som organiserte transporten selv hadde full oversikt over hvilket transportmiddel som ble brukt. Situasjonen var noe annerledes for de som kjøpte transporttjenesten. De visste hvilket transportmiddel som ble brukt ved avhenting av varen, men foregikk det omlasting underveis mistet de fort denne oversikten. I de fleste tilfellene var det lastebil, men også tog og båt ble brukt til transportene.

2.1.5.4. Bestemmelsessted for transporten

Foretakene hadde god informasjon om hvor varene ble levert. På begrepene bestemmelsessted, leveringssted og leveringsadresse var det også entydige tilbakemeldinger. Alle syntes begrepet *leveringssted* både var entydig og enkelt å forstå. Ingen blandet dette sammen med fakturaadressen. Mange pekte på at det var viktig at spørreskjemaet la opp til flere leveringssteder pr. kunde. De store varehandelskjedene har opp til mange tusen leveringssteder. Men også mindre foretak kunne ha mellom 2 – 20 leveringssteder pr. kunde. Det var videre få problemer med å identifisere leveringsstedene på postnummernivå. For noen av foretakene ville det være problematisk å rapportere den eksakte gateadressen, spesielt innenfor bygg og anlegg.

2.1.5.5. Antall sendinger

De fleste foretakene kunne oppgi antall *sendinger* til kunden. I noen tilfeller var det ikke mulig å hente dette direkte ut fra ERP-systemet (Enterprise Resource Planning). Men det ble hevdet at det var en enkel prosess å beregne dette, da det som regel var kjent hvor mye som var sendt og hvor mye som normalt ble sent i én og samme sending.

2.1.5.6. Vareverdi, transportkostnad og varemengde

Alle hadde god oversikt over hvilke *varemengder* som ble sendt fra anleggene. Det varierte imidlertid hvordan varemengden ble målt. De fleste kunne oppgi varemengde i tonn, andre i m³ eller antall paller. Alle kunne regne om disse måleenhetene til tonn. Innenfor gjenvinning ble standard omregningstabeller brukt. Spesielt for volumgods kan det å oppgi varemengde i tonn vise et feilaktig bilde over vareflyten. For volumgods må varemengde i tonn kombineres med tallet på sendinger til respektive kunde.

Opplysninger om *vareverdien* ble framhevet som et meget følsomt informasjons-element. Det ble påpekt at det i noen tilfeller også kunne være vanskelig å beregne. Det gjaldt spesielt der hvor det ble sendt mange forskjellige varer i én og samme sending. I noen bransjer vil vareverdien variere mye i løpet av et år. I tillegg opererte mange produsenter med en vareverdi fritt levert til kunden, dvs. inklusive *transportkostnader*. Andre hadde vareverdi eksklusiv transport, og alle transportkostnadene ble belastet kunden. Ett av foretakene mente det var enklest å spørre om samlet omsetning pr. kunde/varemengde pr. kunde, og at SSB selv kunne beregne vareverdien. Det ville i så fall være viktig å spesifisere om den rapporterte omsetningen var eksklusiv eller inklusiv transport. Dette ble pekt på som et kritisk punkt ved design av det endelige spørreskjemaet. Et annet viktig spørsmål å ta stilling til ved en eventuell hovedundersøkelse ville være behandlingen av transportkostnader, og om de burde inngå i vareverdien eller ikke? For å belyse hvor vanskelig dette var, opplyste et av foretakene at de oppgav sine priser/-vareverdier ut fra kjøpt mengde. Alle ordrer over 6 tonn ble levert fraktfritt. Foretakene var også opptatt av at disse opplysningene ble behandlet strengt konfidensielt. Det ble hevdet at dette var noen av de mest følsomme opplysningene innenfor virksomhetene.

2.1.6. Svarprosessen i foretakene

Svarprosessen i foretakene samsvarte godt med hvordan de var organiserte. I sentraliserte organisasjoner var det én person som hadde alle opplysningene om alle bedriftene i foretaket. I andre tilfeller opererte hver bedrift meget selvstendig. Én person kunne besvare skjemaet om egen virksomhet og hadde ingen informasjon om andre virksomheter. Alle foretakene/bedriftene i forundersøkelsen hadde alle etterspurte data registrert i et IT-system, og ville ta ut rapporter fra dette systemet for å besvare et senere skjema. De fleste var også klare på at de ønsket et elektronisk skjema. Få var villige til å legge mye arbeid i å tilpasse et uttaksprogram for direkte ekstrahering av data fra sitt fagsystem for oversending til SSB. Det var kun de store foretakene innenfor varehandel som kunne tenke seg å oversende en datafil i for eksempel Excel. De kunne også levere dataene i andre formater, men de ville i så fall trenge hjelp fra sine IT-eksperter.

2.1.7. Rapporteringsperioden

Siden dataene var lagret i bedriftenes IT-systemer, ville alle kunne rapportere for den perioden som SSB spesifiserte. Det ville ikke være noen forskjell på om SSB ba om tall for kalenderår eller for eksempel perioden 1. juli til 30. juni.

2.1.8. Egenverdi av statistikken

De fleste av de som deltok i forundersøkelsen, mente at databehovet som var presentert for dem ville være viktig informasjon for samfunnet. Spesielt hvis det ville bety at de kunne få bedre veier i fremtiden.

Noen lagde slik statistikk allerede til intern bruk. Tallene ble da sendt løpende til foretakets toppledelse. Andre mente at de hadde bruk for slik informasjon i forbindelse med forhandlinger om transporttjenester. Flertallet opplyste imidlertid at varestrømdata ikke ville ha noen direkte egenverdi for foretaket.

2.1.9. Tilbakemeldinger fra referansegruppa

I møte i referansegruppa 28. november 2007 om forundersøkelsen, ble disse momentene spilt inn:

- TVINN-data fra Utenrikshandel må kartlegges for å avdekke hvilken informasjon som ligger der.
- Ta med spørsmål om transportmiddel og eventuell transportkjede i pilotundersøkelsen.
- Ta med spørsmål om transportkostnad.
- I en eventuell hovedundersøkelse bør det spørres én gang for en 12-måneders periode. Hvis det er ønskelig å kartlegge sesongvariasjoner, kan det være en mulighet å koble VSU-dataene mot SSBs kvartalsvise omsetningssindeks.

- Vurdere om det er nødvendig å inkludere transport av grus/masser i undersøkelsen. Det bør undersøkes om det i stedet er mulig å benytte data fra SSBs Lastebilundersøkelse.

Kartlegge data over varestrømmer som ikke omfattes av undersøkelsen (primærnæring, eksport/import). Avklare om disse dataene skal sammenstilles med data fra Varestrømsundersøkelse for å kunne presentere et totalbilde av godsflyten i Norge.

2.2. Pilotundersøkelsen

2.2.1. Innledning

Etter at forundersøkelsen konkluderte med at datagrunnlaget for en varestrømsundersøkelse var til stede, fikk SSB oppdraget med å gjennomføre hovedundersøkelsen. En skisse til gjennomføring av datafangst og skjema ble laget, og ble testet ut i en pilotundersøkelse høsten 2008. Skjema ble sendt ut til 200 bedrifter.

51 av de 200 bedriftene tok kontakt med SSB. 34 av de 51 besvarte hele skjemaet. Det ble også gjort en begrenset frafallsundersøkelse, ved at det ble ringt til 10 av oppgavegiverne som ikke hadde svart. Den lave svarprosenten skyldtes hovedsakelig at bedriftene ikke besvarte undersøkelser som er frivillige, og understreket betydningen av at undersøkelsen ble underlagt oppgaveplikt.

2.2.2. Erfaringer

En generell kommentar var at oppgavebyrden ble betraktet som urimelig høy. Alle som svarte kunne gi de opplysningene som ble etterspurt. Noen oppgavegivere hadde imidlertid problemer med å gi tall for vekt eller m³. Disse dataene var som regel tilgjengelig, men ikke alltid i samme system som de andre dataene.

En kristisk kommentar fra oppgavegiverne til det elektroniske skjemaet var at det ikke var mulig å ”bla” seg gjennom skjemaet for å se alle spørsmålene i sammenheng, uten å måtte fylle ut spørsmålene fortløpende. Siden skjemaet var dynamisk, var det også vanskelig å vise hele skjemaet ved starten av utfyllingen. Det ble bestemt at en løsning på dette problemet måtte være å lage en god informasjonsbrosjyre, som viste alle spørsmålene og samtidig fungerte som en veiledning for oppgavegiverne.

Foretakene i pilotundersøkelsen ble trukket blant de næringene som skulle inngå i hovedundersøkelsen (bergverk-, industri- og engrosnæringen). Næringskodene ble hentet fra Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF). Under gjennomføringen av pilotundersøkelsen ble det avdekket noen bedrifter med feil næringskode. Dette var det viktig å ta hensyn til i hovedundersøkelsen med tanke på utformingen av spørreskjemaet.

Av de bedriftene som svarte, var det få som svarte at det var vanskelig å ta ut rapporter fra fagsystemet. Vurderingen kan i stor grad være avhengig av it-kunnskapene til svarpersonen. For det store flertallet viste det seg at alle nødvendige opplysninger var tilgjengelig i fagsystemet, og dataene enkelt kunne eksporteres til for eksempel Excel.

Et viktig formål med pilotundersøkelsen var å få kartlagt sammenhengen mellom usendelsesstedet/ produksjonsstedet og leveringsstedene av varene.

Antallet kunder bedriftene i pilotundersøkelsen hadde, varierte stort. En bedrift hadde over 9 000 kunder, mens andre igjen hadde bare 1 kunde. Om lag 40 prosent av bedriftene i pilotundersøkelsen hadde færre enn 100 kunder totalt. For 55 prosent av bedriftene i pilotutvalget stod de 10 største kundene for mer enn

50 prosent av omsetningen. For ca 40 prosent av bedriftene hadde de 10 største kundene mer enn 80 prosent av omsetningen.

Tallet på leveringssteder varierte også betydelig fra bedrift til bedrift. Blant de bedriftene der de 10 største kundene hadde mer enn 80 prosent av omsetningen, hadde 57 prosent færre enn 4 leveringssteder, 7 prosent mellom 4 og 10 leveringssteder og 36 prosent mer enn 10 leveringssteder.

Tilsvarende tall for de bedriftene der de 10 største kundene hadde mer enn 50 % av omsetningen var:

- 68 prosent, 1-4 leveringssteder:
- 5 prosent, 4-10 leveringssteder
- 27 prosent, mer enn 10 leveringssteder

2.2.4. Konklusjoner fra pilotundersøkelsen

Ut fra erfaringene med pilotundersøkelsen, ble det avdekket behov for flere endringer i forbindelse med hovedundersøkelsen:

- Datainnsamlingen bør deles i to:
  - Bedrifter med få leveringssteder skal rapportere via IDUN (Informasjons- og DataUtvexling med Næringslivet), SSBs internettportal for elektronisk rapportering.
  - For bedrifter med mange kunder og leveringssteder må det åpnes for at oppgavegiver kan sende et regneark til SSB gjennom uttrekk fra eget fagsystem.
  - Grensene for når oppgavegiver rutes videre for å sende regneark, må også fastlegges.
- Alle oppgavegivere må besvare første del av skjemaet via IDUN. På side to besvares et filterspørsmål slik at de som oppfyller kravene til få leveringssteder kan gå videre og fylle ut hele oppgaven her, mens de som har mange leveringssteder må ekstrahere data fra eget fagsystem, og så sende vedlegget via Altinn (myndighetenes offisielle internettportal for levering av opplysninger til det offentlige). For å bidra til å standardisere rapportene, må det lages en Excel-mal for nedlasting fra SSBs WEB.
- Årsaken til at IDUN ble foreslått som innsamlingsinstrument for hovedundersøkelsen, var at de kravene som dette skjemaet stilte til funksjonalitet ikke var tilgjengelig i Altinn. Selve vedleggsløsningen for bedrifter med mange leveringssteder måtte imidlertid sendes via Altinn da IDUN ikke har mulighet for vedleggsløsning.
- Det må utarbeides en egen informasjonsbrosjyre, som viser hvordan rapporteringen skal foregå og hva som skal rapporteres.

2.3. Hovedundersøkelsen

Arbeidet med pilotundersøkelsen ble avsluttet ved årsskiftet 2008/2009. Data for utsending av hovedundersøkelsen var opprinnelig planlagt til mars 2009. Det var derfor ganske begrenset tid til detaljplanlegging av hovedundersøkelsen.

En undersøkelse om varestrømmer i Norge skulle omfatte varesendinger som blir generert av vareproduserende eller vareleverende bedrifter. Disse fantes i hovedsak innen bergverk, industri og engroshandel, dvs. utvalgte næringer og næringshovedgrupper innen næringshovedområdene:

- C - Bergverksdrift og utvinning (13)
- D - Industri (15-37)
- G - Varehandel, reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater (50-52).

I TØIs utredning om grunnlaget for en varestrømsanalyse (TØI-Rapport 849/2006), ble det vist til at primærstatistikken kombinert med andre kilder (dataregistre) innen jordbruks-, skogs- og fiskerivirksomheten, var av så god kvalitet at disse næringene kunne utelates fra undersøkelsen. Oljevirkosomheten ble også utelatt av

samme grunn. Likeledes ble handel med og vedlikehold og reparasjoner av motorvogner samt agenturhandel også utelatt.

Etter en nøye vurdering basert på erfaringene fra intervjuene og pilotundersøkelsen, ble bedrift valgt som undersøkelsesenheter, dvs. en lokalt avgrenset funksjonell enhet som hovedsakelig driver virksomhet innenfor en bestemt næring. Sendings- eller leveransemønsteret innen og mellom de ulike næringsområdene skulle kartlegges på detaljert regionalt nivå ved hjelp av postnummer.

2.3.1. Målpopulasjonen

I alt var det 467 000 bedrifter i Norge ved utgangen av 2008. Totalt antall bedrifter i de utvalgte næringene for undersøkelsen var 21 653. Disse utgjorde trekkegrunnetlaget eller målpopulasjonen for undersøkelsen.

Tabell 1. Antall bedrifter i populasjonen for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe. 2008

Næring	I alt	Sysselsatte i alt			
		1 - 4	5 - 9	10 - 19	20-
Alle næringene	21 653	10 531	4 607	3 232	3 283
I alt, NACE 13	7	1	3	1	2
13 Bryting av metallholdig malm	7	1	3	1	2
I alt, NACE 15-37	9 625	4 055	2 004	1 530	2 036
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	1 697	465	373	359	500
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0	0	0	0
17 Produksjon av tekstiler	299	150	65	37	47
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	155	112	22	6	15
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	24	14	5	1	4
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	1 022	457	219	165	181
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	87	24	12	17	34
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	845	473	184	112	76
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	10	6	1		3
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	219	77	30	25	87
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	325	137	61	39	88
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	658	289	153	78	138
27 Produksjon av metaller	129	30	25	13	61
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	1478	577	321	283	297
29 Produksjon av maskiner og utstyr	882	393	172	136	181
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	8	4	2	2	0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	323	137	61	52	73
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	78	33	12	8	25
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	411	223	85	48	55
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	112	17	28	25	42
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0	0	0	0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	744	404	137	101	102
37 Gjenvinning	119	33	36	23	27
I alt, NACE 50-52	11 674	6 383	2 529	1 608	1 154
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler	430	191	96	75	68
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	11 227	6 177	2 432	1 532	1 086
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	17	15	1	1	0
I alt, NACE 90	347	92	71	93	91
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	347	92	71	93	91

2.3.2. Utvalgsplanen

De generelle premissene for en utvalgsplan er:

- Størrelsen på populasjonen (jf. tabell 1)
- Variasjonen mellom bedriftene i populasjonen
- Kravene til nøyaktighet og detaljeringsgrad i tabellene som skal publiseres

Innsamlingsenheten i undersøkelsen var altså bedrifter innen bergverk-, industri- og engrosnæringene, mens analyseenheten var samlet leveranse til en av bedriftens kunder på ett leveringssted. Den populasjonen det egentlig skulle lages en utvalgsplan for, var følgelig summen av leveransene/transportene mellom bedrifter og leveringssteder i ett år. Denne populasjonen var ukjent, mens populasjonen av bedrifter innen bergverk-, industri – og engrosbedrifter var kjent. I TØIs grunnlagsutredning ble det gjort noen beregninger av kundestrukturen fordelt på bransjer, samt antall sendinger. SSBs prøveundersøkelse hadde gitt et inntrykk av sammenhengen mellom bedrifts- og leveringsstedpopulasjonene. Det var rimelig å anta at antallet leveranser øker med størrelsen på en bedrift, men også at det er betydelig forskjell i antallet leveranser for bedriftene etter næring.

I en utvalgsplan må det tas ulike hensyn. Det syntes mest rettfærdig at de store bedriftene skulle bidra mer gjennom en fulltelling. Det ble vurdert fritak for de minste bedriftene. Grunnlaget for å legge en oppgavebyrde på disse måtte være at leveransene hadde et annet mønster enn de større bedriftene. Uansett ble det lagt opp til å skjerme de minste bedriftene (under 5 ansatte) i størst mulig grad.

I de mellomstore bedriftene (10 til 49 ansatte), ble det lagt vekt på å finne balanse mellom å sikre nok data og samtidig belaste en forholdsvis liten andel av bedriftene.

Utvalget ble trukket slik at bedriftene først ble fordelt geografisk. Innenfor hver næring og størrelsesgruppe ble populasjonen sortert etter kommune og deretter trukket systematisk. Blant de største bedriftene (minst 50 ansatte), ble alle trukket. For de to neste størrelsesgruppene ble det sørget for representasjon både fordelt etter mest detaljert næringsinndeling og etter geografi. Bedriftene ble delt inn i strata etter næringer (3 siffer) for hver av de to sysselsettingsgruppene, sortert etter kommune og så trukket systematisk. Det ble i tillegg gjort en kontroll for å sjekke at ingen næringsgrupper (undergrupper) falt utenfor på landsnivået.

Med disse vurderingene ble utvalget slik:

Tabell 2. Antall bedrifter i utvalget for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe, 2008

Næring	Sysselsatte i alt				
	I alt	1 - 4	5 - 9	10 - 19	20-
Alle næringene	4 543	259	455	630	3 199
I alt, NACE 13	2	0	0	0	2
13 Bryting av metallholdig malm	2	0	0	0	2
I alt, NACE 15-37	2 631	101	199	306	2 025
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	619	11	37	73	498
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0	0	0	0
17 Produksjon av tekstiler	66	5	7	7	47
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	21	3	2	1	15
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	4	0	0	0	4
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	244	11	22	32	179
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	39	0	1	4	34
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	129	12	19	22	76
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	3	0	0	0	3
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	97	2	3	5	87
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	104	3	6	8	87
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	176	7	15	16	138
27 Produksjon av metaller	65		1	3	61
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	397	13	32	56	296
29 Produksjon av maskiner og utstyr	230	9	16	26	179
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	2	0	0	2	0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	95	5	7	10	73
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	29	1	2	2	24
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	81	7	8	11	55
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	49	0	4	5	40
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0	0	0	0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	147	11	13	21	102
37 Gjenvinning	34	1	4	2	27
I alt, NACE 50-52	1 882	157	255	317	1 153
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler.					
50 Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	97	4	10	15	68
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	1 785	153	245	302	1 085
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk					
I alt, NACE 90	28	1	1	7	19
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	28	1	1	7	19

Dette gav dermed følgende trekksannsynligheter:

Tabell 3. Andelen bedrifter i utvalget i prosent av populasjonen for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel i ulike sysselsettingsgrupper. 2008

Næring	Sysselsatte i alt				
	I alt	1 - 4	5 - 9	10 - 19	20-
Alle næringene	21,0	2,5	9,9	19,5	97,4
I alt, NACE 13	28,6	0,0	0,0	0,0	100,0
13 Bryting av metallholdig malm	28,6	0,0	0,0	0,0	100,0
I alt, NACE 15-37	27,3	2,5	9,9	20,0	99,5
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	36,5	2,4	9,9	20,3	99,6
16 Produksjon av tobakksvarer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17 Produksjon av tekstiler	22,1	3,3	10,8	18,9	100,0
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	13,5	2,7	9,1	16,7	100,0
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	16,7	0,0	0,0	0,0	100,0
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	23,9	2,4	10,0	19,4	98,9
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	44,8	0,0	8,3	23,5	100,0
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	15,3	2,5	10,3	19,6	100,0
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	30,0	0,0	0,0	0,0	100,0
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	44,3	2,6	10,0	20,0	100,0
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	32,0	2,2	9,8	20,5	98,9
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	26,7	2,4	9,8	20,5	100,0
27 Produksjon av metaller	50,4	0,0	4,0	23,1	100,0
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	26,9	2,3	10,0	19,8	99,7
29 Produksjon av maskiner og utstyr	26,1	2,3	9,3	19,1	98,9
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	25,0	0,0	0,0	100,0	0,0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	29,4	3,6	11,5	19,2	100,0
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	37,2	3,0	16,7	25,0	96,0
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	19,7	3,1	9,4	22,9	100,0
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	43,8	0,0	14,3	20,0	95,2
35 Produksjon av andre transportmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	19,8	2,7	9,5	20,8	100,0
37 Gjenvinning	28,6	3,0	11,1	8,7	100,0
I alt, NACE 50-52	16,1	2,5	10,1	19,7	99,9
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler	22,6	2,1	10,4	20,0	100,0
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	15,9	2,5	10,1	19,7	99,9
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt, NACE 90	8,1	1,1	1,4	7,5	20,9
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	8,1	1,1	1,4	7,5	20,9

2.3.4. Andre datakilder, statistiske registre

I følge TØI-utredningen burde Varestrømundersøkelsen ha fokus på leveranser mellom bedrifter i den innenlandske økonomien. Videre at man burde ta utgangspunkt i bedrifter som leverer varer, dvs. industri, bergverk og grossister. Dette ble fulgt opp i den undersøkelsen som SSB nå har gjennomført.

Imidlertid er varestrømmer mellom bedrifter i andre næringer også av interesse i modellsammenheng. For disse er det i stor grad mulig å hente data fra register. I et møte i referansegruppa for prosjektet ble det enighet om at ansvaret for datafangst fra fagsystemene skulle fordeles slik:

- TØI henter inn data fra utenrikshandelen fra SSB
- TØI har data fra Skogdata fra 2004 og henter inn nyere tall selv

- TØI har tidligere hatt kontakt med Oljedirektoratet om data for olje- og gasstransportene fra norsk sokkel, og følger opp dette
- TØI henter inn data om skogavvirkning, jordbruksproduksjon m.m. fra SSB
- TØI kontakter Fiskeridirektoratet for data om fiskeoppdrett mv.
- Opplysninger om massetransport hentes fra Lastebilundersøkelsen og havnestatistikken. TØI følger opp gjennom bestilling av leveranser fra SSB

3. Bygge

I prøveundersøkelsen ble det laget et IDUN-skjema der bedriftene ble bedt om å taste inn opplysninger i 6 svarfelt for hvert leveringssted. Det ble satt en begrensning på inntil 20 leveringssteder for inntil 20 kunder. Selv med denne begrensningen av rapportering, var det likevel mulig at noen bedrifter måtte taste inn nærmere 3 000 svarfelt manuelt. Svarinngangen og kommentarene til prøveundersøkelsen, viste at dette naturlig nok ikke ble særlig godt mottatt.

Kartleggingen SSB gjorde sommeren 2008 viste også at opplysningene i stor grad fantes i bedriftenes egne fagsystemer og at de kunne tas ut og rapporteres for eksempel i Excel. Det ble derfor lagt opp til å tilby en rapportering i to trinn:

- Trinn 1: Alle oppgavegiverne startet med å besvare første del av spørreskjemaet i IDUN. Bedrifter som hadde et begrenset antall kunder og leveringssteder, ble bedt om å fylle ut hele dette spørreskjemaet.
- Trinn 2: Bedrifter som hadde mange kunder og leveringssteder, fikk anledning til å levere dataene om vareleveransene som en Excel-fil via SSBs elektroniske følgeseddel RA-0900 "Dataoverføring til SSB" i Altinn. De oppgavegivere dette gjaldt, ble vist til denne løsningen via filterspørsmål i IDUN.

I detalj ble kontrollen for skille mellom trinn 1 og trinn 2 utformet slik:

1. Det ble lagt inn en kontroll basert på antall kunder for å nå 80 prosent av omsetningen og antallet leveringssteder for disse. Kriteriet var at IDUN kunne benyttes dersom minst 80 prosent av omsetningen ble dekket av de ti største kundene og dersom disse i tillegg hadde mindre enn 40 leveringssteder til sammen. I så fall skulle spørsmålene per leveringssted besvares.
2. For de som ikke tilfredsstilte disse kravene ble utfyllingen av IDUN avsluttet, og oppgavegiveren tilbudt å rapportere via uttrekk fra fagsystem og bruk av en Excel-mal tilrettelagt av SSB.

3.1. Spørreskjemaet

Spørreskjemaet (jf. vedlegg 2) ble designet med utgangspunkt i anbefalinger i grunnlagsrapporten fra TØI og erfaringene fra den kognitive kartleggingen og prøveundersøkelsen:

Innledende spørsmål:

Totalt antall kunder i perioden
 Interne leveranser
 Omsetning i alt/herav i Norge
 Transportkostnader i alt/herav egentransport

Opplysninger om kunder (side 2):

Organisasjonsnummer
 Navn
 Omsetning
 Antall leveringssteder totalt
 Antall leveringssteder utover 20

Opplysninger per leveringssted (side 3):

Postnummer

Mengde

Angi om oppgitt mengde er tonn eller m³

Omsetning

Antall leveranser

Hake hvis frakt er betalt av kunde

Skjemaet ble kun laget elektronisk i SSBs eget skjemaverktøy IDUN. For at oppgavegiver skulle få se spørsmålene i sammenheng samt få tilstrekkelig rettledning, ble det laget en egen innrapporteringsside for undersøkelsen (<http://www.ssb.no/vsu/>). Det ble også designet en egen brosjyre (se vedlegg 3) som ble sendt ut sammen med følgebrevet til undersøkelsen (se vedlegg 4) og som det også var link til fra innrapporteringssiden.

I Direktørmøtevedtak av 25. februar 2009 ble det bestemt at Varestrømsundersøkelse 2008 skulle være opplysningsplikt for undersøkelsen, jf. statistikklovens § 2-2 og at det kunne ilegges tvangsmulkt for den som overtrådte opplysningsplikten, jf. statistikklovens § 2-3. Dette var helt avgjørende for at svarprosenten skulle bli tilfredsstillende.

4. Samle inn

Hovedundersøkelsen ble sendt ut 20. mars 2009 med svarfrist 17. april 2009. Purring ble sendt ut 24. april 2009 med ny svarfrist 8. mai 2009. Vedtak om tvangsmulkt ble sendt ut 26. mai 2009 med ny og siste svarfrist 11. juni 2009.

4.1. Datafangsten

Hovedskjemaet ble tilgjengelig på SSBs eksterne WEB gjennom IDUN 23. mars 2009 til 4 543 oppgavegivere. På forhånd var det knyttet stor spenning til hvordan opplegget med den todelte datafangsten ville slå ut. Det var første gang SSB la opp til et opplegg hvor noen brukere både måtte logge seg på SSBs innrapporteringsløsning IDUN og den offentlige innrapporteringskanalen Altinn. Hoveddelen av datafangsten ble avsluttet 11. juni 2009. Hovedinntrykket er at datafangsten gikk bedre enn fryktet, men at det hadde vært en betydelig pågang mot førstelinjetjenesten i SSB. Et annet trekk var at flere enn forventet sa de ikke kunne skaffe til veie dataene uten et betydelig manuelt arbeid. Det var en litt annen erfaring enn den som ble kartlagt gjennom pilot- og forundersøkelsen, hvor alle bedriftene sa de hadde dataene elektronisk tilgjengelig i et fagsystem.

4.2. Førstelinjetjenesten

Siden det var ventet betydelig pågang fra oppgavegiverne særlig på telefon, ble det opprettet en telefonring som var bemannet med personer både fra datafangst-avdelingen og fagseksjonen. Det ble også gjennomført en intern opplæring med tanke på å møte spørsmål fra oppgavegivere godt forberedt. Det ble også gjennomført jevnlig oppfølgingsmøter hvor det ble utvekslet erfaringer fra innkomne samtaler med oppgavegiverne. De som betjente svartjenesten fikk også utlevert en guide med forventede spørsmål og svar, som ble supplert etter hvert oppfølgingsmøte.

Det var svært mange henvendelser fra oppgavegiverne gjennom hele datafangstperioden, noe følgende tall viser:

I perioden 24. mars til 7. august var det registrert 3 466 anrop. Av disse ble 2 615 besvart, 175 hadde ringt utenom vår åpningstid og 676 hadde vi ikke klart å betjene. De 676 vi ikke klarte å besvare vet vi ikke om ringte opp igjen eller om de

la på før de fikk svar. En mulighet er også at de kan ha henvendt seg til SSB på mail. Oppsummert gav dette følgende statistikk for svartjenesten:

- Antall utsendte skjema: 4 543
- Antall telefoner registrert på SSBs Callsenter: 3 466 (75 prosent besvart)
- Antall e-post mottatt: 1662
- Antall brev mottatt: 63

Bemanningen på svartjenesten for telefon var tilfredsstillende, mens det var satt av for lite ressurser til fortløpende å besvare alle e-postene. Likevel ble ikke svartiden uakseptabelt lang, og purring og vedtak kunne sendes ut omtrent som planlagt.

5. Klargjøre

5.1. Kontrollere

Innholdet i varestrømundersøkelsen kan beskrives slik: for et utvalg av bedrifter i industri- og engrosnæringene er det hentet inn data om leveransene til hver enkelt oppgavegiver. Disse dataene karakteriseres ved at for hver bedrift er det for hver kunde bedt om opplysninger for hvert leveringssted:

- Kundens organisasjonsnummer
- Leveringsstedets postnummer og poststed
- Samlet omsetning/samlet salg for et leveringssted
- Samlet volum (mengde) for et leveringssted, og måleenhet
- Antall leveranser for hvert leveringssted
- Ja eller Nei på spørsmålet om kunden betaler frakten

I undersøkelsen var det to typer frafall:

- Enhetsfracfall (ingen data mottatt fra oppgavegiver)
- Partielt frafall (mangler data for en eller flere variable)

Omsetning er for bedriftene i de undersøkte næringene, var kjent gjennom Strukturundersøkelse 2008. Med tall fra strukturundersøkelsen var det mulig å lage en sekvens for å sjekke kvaliteten på leverte data. Det var også mulig å imputere data ved partielt frafall for mengdevariabelen. Det var vanskeligere å få korrigert for manglende leveringssted.

5.1.1. Stratifisering

Det er nødvendig å stratifisere, både for imputering- og oppblåsingsformål. Ved imputering ble bedriftene som har data stratifisert etter 2-siffer næring og 2 sysselsettingsgrupper, 1-19 ansatte og over 20 ansatte (de som er fulltallet).

5.1.2. Imputering

5.1.2.1. Varemengde

Alle mengdeopplysninger ble så langt som mulig konvertert til fellesenheten tonn før aggregering, med utgangspunkt i informasjon om måleenhet på skjemaet (egen variabel).

Bedrifter som hadde levert komplette data på IDUN hadde ensartete koder for mengdeenhet valgt fra et ”nedtrekksfelt”. Bedrifter som leverte data via Excel kunne fritt oppgi måleenhet i et tekstfelt. Dette førte til rapportering av ulike typer måleenhet for samme variabel. Ut fra en oversikt over alle varianter av måleenhet som var brukt, ble det laget et enkelt omkodingsprogram til numeriske koder.

Alle varemengdeopplysningene ble deretter omregnet til tonn. Under er omregningsfaktorene som ble brukt fra kubikk til tonn. Det er de samme som brukes i SSBs Lastebilundersøkelse:

Tørr trelast	1 kbm = 0,65 tonn
Rå tømmer	1 kbm = 0,825 tonn
Leca grus	1 kbm = 0,6 tonn
Flis	1 kbm = 0,6 tonn
Isolasjonsmateriale	1 kbm = 1,5 tonn
Olje	1 kbm = 0,85 tonn

Fra Internett ble disse omregningsfaktorene hentet:

1 lastemeter	= 1850 kg
1 lastemeter	= 2000 kg i de Nordiske land
1 CBM	= 333 kg biltransport
1 CBM	= 1000 kg oversjøisk
1 CBM	= 167 kg fly
1 liter	= 1 kg

I noen tilfeller ble skjønn benyttet ved omregning, fortrinnsvis etter å ha kontaktet oppgavegiver. Hvis måleenhet ikke var oppgitt ble den imputert fra andre enheter i samme stratum. Imputerte måleenheter ble merket, slik at det senere enkelt kunne kontrolleres mot et forholdstall mellom verdi og mengde sammenlignet med andre enheter i samme stratum.

5.1.2.2. Organisasjonsnummer

Oppgavegiver ble bedt om å oppgi kundens organisasjonsnummer slik at kundens næring kunne utledes. Denne variabelen var i mange tilfeller ikke utfylt.

For Lastebilundersøkelsen er det utviklet et SAS-program som benytter ”lydkode” som kan identifisere organisasjonsnummer fra BOF ved hjelp av bl.a. adresseopplysninger som er kjente. Dette programmet ble tilpasset slik at det kunne benyttes for VSU. Hvis adressen var unik for én bedrift, ble organisasjonsnummeret hentet fra BOF og lagt inn på fila. Var det flere foretak som oppfylte søkekriteriet, ble det generert en liste for manuell oppfølging.

5.1.2.3. Omsetning 2008 på bedriftsnivå

I spørreskjemaet var det to omsetningstall for hver bedrift: Samlet omsetning for 2008 ekskl. mva. og av dette samlet omsetning for innenlandske kunder eks. mva. Den samlede omsetningen skulle i utgangspunktet svare til omsetningen som blir hentet inn i strukturundersøkelsen, mens omsetningen innenlands skulle være mindre eller lik den samlede omsetningen.

Samlet omsetning ble kontrollert mot omsetning i Strukturundersøkelse 2008. Dersom avviket var under 10 prosent i forhold til struktromsetning 2008, ble samlet omsetning korrigert til omsetningen i Strukturundersøkelse 2008. Hvis samlet omsetning var større enn struktromsetning ble samlet omsetning korrigert til å være lik struktromsetning. Hvis opplysninger om samlet omsetning manglet helt for en bedrift, ble tall hentet direkte fra Strukturundersøkelse 2008. Hvis innenlands omsetning var større enn samlet omsetning ble innenlands omsetning satt lik samlet omsetning, ellers ble innenlands omsetning godkjent.

5.1.2.4. Omsetning/samlet salg 2008 for bedriftens kunder (pr. leveringssted)

Det ble satt som krav at summen av omsetningen for alle leveringsstedene for en bedrift skulle ligge mellom 85 og 100 prosent av den totale innenlandske omsetningen til bedriften. Dersom alle data var levert på IDUN, skulle summen av omsetningen for bedriftens kunder være mellom 85 og 100 prosent av den innenlandske omsetningen. Dersom data var levert over AltInn, skulle summen av omsetningen over leveringssted være 100 prosent av innenlandsk omsetning.

Hvis omsetningen summert over leveringssteder utgjorde mindre enn 50 prosent av innenlandsk omsetning, ble bedriften fjernet fra utvalget med mindre dette vil lede til at svært mange bedrifter ble borte. Det ble laget en liste over hvor mange leveringer dette dreide seg om, og disse ble kontrollert før sletting kunne utføres.

Der hvor samlet omsetning for leveringssteder lå mellom 50 og 100 prosent av den innenlandske omsetningen, ble bedriftens totale innenlandske omsetning fordelt forholdsmessig på de leveringsstedene som var rapportert.

Dersom omsetning manglet for et leveringssted ble det skrevet ut feilmelding. Denne ble vurdert manuelt.

5.1.2.5. Samlet volum (mengde) for et leveringssted

Dersom samlet volum (mengde) for et leveringssted manglet, ble forholdet mellom volum og verdi for et leveringssted der begge opplysninger fantes, brukt for å imputere volum. Dersom oppgavegiveren (bedriften) hadde begge opplysninger for andre leveringssteder, ble denne informasjonen brukt for å regne ut forholdet mellom volum og verdi. Hvis ikke det var mulig ble forholdet hentet fra andre oppgavegivere i samme stratum. I siste instans ble oppgavegiveren kontaktet.

Det ble laget et opplegg for å kontrollere om forholdet mellom oppgitt verdi og volum var rimelig. I svært ekstreme tilfeller ble oppgavegiverne kontaktet.

5.1.2.6. Leveringssted

Leveringssted ble kontrollert ved å sjekke om postnummer var gyldig. Dersom leveringssted manglet, kunne dette trekkes fra en fordeling av postnummer bestemt av hvilke postnumre som det er levert til for det stratum bedriften tilhørte (næring og størrelsesgruppe). Her ble ikke bare postnumre oppgitt av de bedriftene som hadde svart på spørsmålet brukt, men i tillegg sannsynlige andre postnumre, for eksempel gitt ved de kommunene (fylkene) disse bedriftene hadde levert til.

5.1.2.7. Leveranser

Dersom antall leveranser ikke var oppgitt, ble forholdet mellom volum (evt. verdi) og antall leveringer for andre oppgavegivere i samme stratum brukt som imputeringsgrunnlag.

5.2. Beregne vekter

Siden omsetning var kjent for hele populasjonen i hvert stratum, var det naturlig å bruke forholdet mellom omsetning i populasjonen og i utvalget for hvert stratum som forklaringsvariabel. Det svarer til å bruke en ratemodell. Inndeling i strata ble bygget på næring, størrelse og lokalisering (landsdel).

Stratifisering ble valgt etter å ha testet oppblåsing. I utgangspunktet ble det stratifisert slik: 2-siffer næring (nace_2) x ansatte (2 grupper, ans_grp) x region (8 grupper, nuts2)

Selve modellen som ble valgt var:

- Sum_oms_lev, sum_mengde_lev, sum_leveranser, antall_bet_kunde: Ratemodell med oms_struktur som forklaringsvariabel. Det ble antatt at det innen hvert stratum var en lineær sammenheng mellom statistikkvariabelen og forklaringsvariabelen. Det vil si at for eksempel antall leveranser en bedrift hadde steg med omsetningen til bedriften. Dersom bedriften ikke hadde omsetning, ble det antatt at statistikkvariabelen var 0.
- Andel_bet_kunde: Homogenmodell. Det ble antatt at for bedrifter i samme stratum betalte kunden en lik andel av leveransene. Vi antok altså ikke at andelen steg med omsetningen.

6. Analyse

Det er få land i Europa som har gjennomført en varestrømundersøkelse. Sverige gjennomførte prøveundersøkelser i 1996 og 1998, samt fullskalaundersøkelser i 2001, 2004/2005 og 2009. I USA har det vært gjennomført varestrømundersøkelser siden begynnelsen av 1960-tallet. I Frankrike og Tyskland er det også gjennomført lignende undersøkelser. Hovedgrunnen til at så få land har gjennomført slike undersøkelser er at datainhenting er svært krevende og kostbar.

De norske varestrømsdataene ble til en viss grad sammenliknet mot primærstatistikk innenfor industri og varehandel, i tillegg til Strukturundersøkelse for de tilsvarende næringene. Det viste seg vanskelig å få noe særlig ut av en sammenlikning mot den transportmiddelfordelte statistikken, som SSB også publiserer (for eksempel Lastebilundersøkelsen). Ved å kalibrere dataene for verdi mot Strukturundersøkelse, ble det sikret konsistens på 3-siffernivå for de aktuelle næringene i henhold til Standard for næringsgruppering 2007. Hvor godt egnet dataene er for å beskrive varestrømmene på postnummernivå, vil først kunne beskrives etter at de er bearbeidet og lest inn i logistikkmodellene (Demolog). Formålet med dette prosjektet er å utvikle en mer detaljert modell for godstransport i Norge og til/fra utlandet. De nye varestrømsmatrisene vil være en svært viktig input i dette arbeidet.

I en tidlig fase av prosjektet ble det også antatt at varestrømsdataene også kunne være av interesse for Nasjonalregnskapet, men dette ble senere ansett som uaktuelt.

Under arbeidet med å beregne totaltall for landet, ble det gjort variansberegninger på næring*region, for verdi, mengde og antall leveranser. Disse ble brukt som en del av makrotilnærmingen under editeringen.

6.1. Svarinngangen

SSB mottok i alt 3 495 skjema, som gir en brutto svarprosent på 77 prosent. Med mottatt skjema menes her alle skjema som er sendt inn av oppgavegiveren, uavhengig av graden av utfylling. Netto svarprosent, dvs. korrigert for opphørte bedrifter, bedrifter med feil næringskode, bedrifter som drev virksomhet som ikke genererte varetransporter og bedrifter som drev varetransport som faller utenfor målet med undersøkelsen, var 89 prosent. Dette er tilfredsstillende og på linje med svarinngangen i mange andre SSB-undersøkelser.

Dette gir denne svarinngangen fordelt på strata:

Tabell 4. Antall innkomne skjema¹ for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe, 2008

Næring	Sysselsatte i alt				
	I alt	1 - 4	5 - 9	10 - 19	20-
Alle næringene	3 495	190	330	470	2 505
I alt, NACE 13	2	0	0	0	2
13 Bryting av metallholdig malm	2	0	0	0	2
I alt, NACE 15-37	2 100	77	149	228	1 646
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	496	9	27	53	407
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0	0	0	0
17 Produksjon av tekstiler	47	4	4	5	34
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	13	1	1		11
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	4	0	0	0	4
20	193	10	16	19	148
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	35		1	3	31
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte optak	94	10	14	14	56
3 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	3	0	0	0	3
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	80	2	2	5	71
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	94	3	4	4	83
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	127	3	13	13	98
27 Produksjon av metaller	50			2	48
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	333	11	23	49	250
29 Produksjon av maskiner og utstyr	185	5	15	19	146
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	2	0	0	2	0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	73	4	7	6	56
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	26	1	0	2	23
33	65	6	7	11	41
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	41	0	3	3	35
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0	0	0	0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	111	8	9	16	78
37 Gjenvinning	28		3	2	23
I alt, NACE 50-52	1 375	112	180	237	846
Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler.					
50 Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	65	3	5	7	50
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	1 310	109	175	230	796
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	0	0	0	0	0
I alt, NACE 90	18	1	1	5	11
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	18	1	1	5	11

¹ Alle skjema som er sendt inn av oppgavegiveren, uavhengig av graden av utfylling.

Som vi ser av tabell 5, er svarinnganen noe høyere for de største bedriftene, dvs. bedrifter med 20 sysselsatte og over. Enkelte næringsundergrupper hadde svært få bedrifter i populasjonen og utvalget, og for noen av disse undergruppene ble det ikke mottatt skjema overhodet.

Tabell 5. Andel inkomne skjema for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel i ulike sysselsettingsgrupper. 2008

Næring	Antall bedrifter i utvalget		Andel inkomne skjema			
	I alt	I alt	1 - 4 syss.	5 - 9 syss.	10 - 19 syss.	20 syss. Og over
Alle næringene	4 543	76,9	73,4	72,5	74,6	78,3
I alt, NACE 13	2	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
13 Bryting av metallholdig malm	2	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
I alt, NACE 15-37	2 631	79,8	76,2	74,9	74,5	81,3
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	619	80,1	81,8	73,0	72,6	81,7
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17 Produksjon av tekstiler	66	71,2	80,0	57,1	71,4	72,3
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	21	61,9	33,3	50,0	0,0	73,3
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	4	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	244	79,1	90,9	72,7	59,4	82,7
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	39	89,7	0,0	100,0	75,0	91,2
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte optak	129	72,9	83,3	73,7	63,6	73,7
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	3	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	97	82,5	100,0	66,7	100,0	81,6
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	104	90,4	100,0	66,7	50,0	95,4
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	176	72,2	42,9	86,7	81,3	71,0
27 Produksjon av metaller	65	76,9	0,0	0,0	66,7	78,7
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	397	83,9	84,6	71,9	87,5	84,5
29 Produksjon av maskiner og utstyr	230	80,4	55,6	93,8	73,1	81,6
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	2	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	95	76,8	80,0	100,0	60,0	76,7
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	29	89,7	100,0	0,0	100,0	95,8
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	81	80,2	85,7	87,5	100,0	74,5
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	49	83,7	0,0	75,0	60,0	87,5
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	147	75,5	72,7	69,2	76,2	76,5
37 Gjenvinning	34	82,4	0,0	75,0	100,0	85,2
I alt, NACE 50-52	1 882	73,1	71,3	70,6	74,8	73,4
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler. Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	97	67,0	75,0	50,0	46,7	73,5
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	1785	73,4	71,2	71,4	76,2	73,4
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt, NACE 90	28	64,3	100,0	100,0	71,4	57,9
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	28	64,3	100,0	100,0	71,4	57,9

Frafallet var litt mer sammensatt enn det som er vanlig i andre undersøkelser. Snaut 10 prosent besvarte ikke undersøkelsen, til tross for 2 purrerunder. 17 prosent av bedriftene hadde ikke utgående sendinger på over 1 tonn, og slapp å rapportere. En annen gruppe bedrifter var i kontakt med SSB og lovet å rapportere, men gjorde det likevel ikke. Denne andelen utgjorde også 17 prosent. En detaljert oversikt over frafallet er gitt i tabell 6.

Tabell 6. Oversikt over frafallet, etter årsak. 2008

Næring	Antall bedrifter i utvalget	I alt	Har ikke svart	Fri- tak	Retur, solgt, opphørt m.m.	Har lev., men ikke utgående over 1 t.	Ikke rap- portert, men lovt	Annet frafall
Alle næringene	4 543	2 592	424	455	169	778	764	2
I alt, NACE 13	2	0	0	0	0	0	0	0
13 Bryting av metallholdig malm	2	0	0	0	0	0	0	0
I alt, NACE 15-37	2 631	1 352	240	220	71	395	424	2
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	619	289	51	55	17	84	81	1
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0	0	0	0	0	0	0
17 Produksjon av tekstiler	66	43	8	9	2	9	15	0
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	21	12	3	4	1	4	0	0
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	4	1	0	0	0	0	1	0
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	244	135	23	21	7	30	54	0
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	39	18	2	1	1	8	6	0
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	129	86	9	24	2	14	37	0
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	3	1	0	0	0	0	1	0
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	97	35	7	7	3	11	7	0
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	104	34	3	7		5	19	0
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	176	108	27	17	5	14	45	0
27 Produksjon av metaller	65	25	10	4	1	9	1	0
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	397	211	35	22	7	84	62	1
29 Produksjon av maskiner og utstyr	230	106	22	19	4	32	29	
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	2	2	0	0	0	1	1	0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	95	59	12	5	5	16	21	0
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	29	10	1	2	0	7	0	0
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	81	52	8	4	4	32	4	0
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	49	26	3	4	1	11	7	0
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	147	82	14	13	9	18	28	0
37 Gjenvinning	34	17	2	2	2	6	5	0
I alt, NACE 50-52	1882	1217	179	231	97	373	337	0
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler. Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	97	66	15	15	2	21	13	0
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	1 785	1 151	164	216	95	352	324	0
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	0	0	0	0	0	0	0	0
I alt, NACE 90	28	23	5	4	1	10	3	0
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	28	23	5	4	1	10	3	0

Tabell 7. Andel frafall, etter årsak. Prosent. 2008

Næring	Antall ut-sendte skjema	I alt	Har ikke svart	Fri-tak	Retur, solgt, opphørt m.m.	Har lev., men ikke utgående over 1 t.	Ikke rapportert, men lovt	Annet frafall
Alle næringene	4 543	57,1	9,3	10,0	3,7	17,1	16,8	0,0
I alt, NACE 13	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13 Bryting av metallholdig malm	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt, NACE 15-37	2 631	51,4	9,1	8,4	2,7	15,0	16,1	0,1
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	619	46,7	8,2	8,9	2,7	13,6	13,1	0,2
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0,0	-	-	-	-	-	-
17 Produksjon av tekstiler	66	65,2	12,1	13,6	3,0	13,6	22,7	0,0
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	21	57,1	14,3	19,0	4,8	19,0	0,0	0,0
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	4	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	244	55,3	9,4	8,6	2,9	12,3	22,1	0,0
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	39	46,2	5,1	2,6	2,6	20,5	15,4	0,0
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	129	66,7	7,0	18,6	1,6	10,9	28,7	0,0
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	3	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	97	36,1	7,2	7,2	3,1	11,3	7,2	0,0
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	104	32,7	2,9	6,7	0,0	4,8	18,3	0,0
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	176	61,4	15,3	9,7	2,8	8,0	25,6	0,0
27 Produksjon av metaller	65	38,5	15,4	6,2	1,5	13,8	1,5	0,0
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	397	53,1	8,8	5,5	1,8	21,2	15,6	0,3
29 Produksjon av maskiner og utstyr	230	46,1	9,6	8,3	1,7	13,9	12,6	0,0
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	2	100,0	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	95	62,1	12,6	5,3	5,3	16,8	22,1	0,0
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	29	34,5	3,4	6,9	0,0	24,1	0,0	0,0
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	81	64,2	9,9	4,9	4,9	39,5	4,9	0,0
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	49	53,1	6,1	8,2	2,0	22,4	14,3	0,0
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0,0	-	-	-	-	-	-
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	147	55,8	9,5	8,8	6,1	12,2	19,0	0,0
37 Gjenvinning	34	50,0	5,9	5,9	5,9	17,6	14,7	0,0
I alt, NACE 50-52	1 882	64,7	9,5	12,3	5,2	19,8	17,9	0,0
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler. Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	97	68,0	15,5	15,5	2,1	21,6	13,4	0,0
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	1 785	64,5	9,2	12,1	5,3	19,7	18,2	0,0
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	0	0,0	-	-	-	-	-	-
I alt, NACE 90	28	82,1	17,9	14,3	3,6	35,7	10,7	0,0
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	28	82,1	17,9	14,3	3,6	35,7	10,7	0,0

Det var kun skjema som inneholdt sendingsinformasjon som kunne brukes i den videre bearbeidingen og for oppblåsing av resultatene til totaltall. I tabell 8 har vi sett på svarinngangen for alle skjema som har minst 1 sending, og hvor sendingsinformasjonen minst inneholder verdi eller vekt samt stedfesting.

Tabell 8. Antall innkomne skjema med minst 1 leveranse for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe. 2008

Næring	Sysselsatte i alt				
	I alt	1 - 4	5 - 9	10 - 19	20-
Alle næringene	1951	47	145	216	1543
I alt, NACE 13	2	0	0	0	2
13 Bryting av metallholdig malm	2	0	0	0	2
I alt, NACE 15-37	1279	17	69	120	1073
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	330	3	13	28	286
16 Produksjon av tobakksvarer	0	0	0	0	
17 Produksjon av tekstiler	23	1	2	3	17
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	9	0	1	0	8
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	3	0	0	0	3
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	109	2	10	7	90
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	21	0	1	1	19
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte opptak	43	3	4	9	27
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	2	0	0	0	2
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	62	0	2	2	58
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	70	0	1	3	66
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	68	0	6	7	55
27 Produksjon av metaller	40	0	0	2	38
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	186	3	12	26	145
29 Produksjon av maskiner og utstyr	124	1	9	11	103
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	0	0	0	0	0
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	36	2	3	4	27
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	19	1	0	0	18
Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	29	0	0	3	26
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	23	0	0	3	20
35 Produksjon av andre transportmidler	0	0	0	0	0
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	65	1	3	10	51
37 Gjenvinning	17	0	2	1	14
I alt, NACE 50-52	665	30	76	95	464
Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler.					
50 Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	31	0	3	2	26
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	634	30	73	93	438
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	0	0	0	0	0
I alt, NACE 90	5	0	0	1	4
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	5	0	0	1	4

Tabell 8 viser at det er mange næringsundergrupper som er godt dekket med bedrifter som har rapportert minst 1 sending. Det er særlig god dekning for næringsundergruppen agentur- og engroshandel og også for produksjon av næringsmidler og drikkevarer. Det er også tydelig at det er relativ god dekning for de største bedriftene (20 sysselsatte og over).

I tabell 9 er det gitt en prosentvis oversikt over andelene innkomne skjema med minst en leveranse.

Tabell 9. Andel inkomne skjema med minst 1 leveranse for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel i ulike sysselsettingsgrupper i prosent av de som har svart. 2008

Næring	Andel inkomne skjema med minst 1 leveranse				
	I alt	1 - 4 syss.	5 - 9 syss.	10 - 19 syss.	20 syss. Og over
Alle næringene	42,9	18,1	31,9	34,3	48,2
I alt, NACE 13	100,0	-	-	-	100,0
13 Bryting av metallholdig malm	100,0	-	-	-	100,0
I alt, NACE 15-37	48,6	16,8	34,7	39,2	53,0
15 Produksjon av næringsmidler og drikkevarer	53,3	27,3	35,1	38,4	57,4
16 Produksjon av tobakksvarer	-	-	-	-	-
17 Produksjon av tekstiler	34,8	20,0	28,6	42,9	36,2
18 Produksjon av klær, beredning og farging av pelsskinn	42,9	0,0	50,0	0,0	53,3
19 Beredning av lær, produksjon av reiseeffekter, salmakerartikler og skotøy	75,0	-	-	-	75,0
20 Produksjon av trelast og varer av tre, kork, strå og flettematerialer, unntatt møbler	44,7	18,2	45,5	21,9	50,3
21 Produksjon av papirmasse, papir og papirvarer	53,8	-	100,0	25,0	55,9
22 Forlagsvirksomhet, grafisk produksjon og reproduksjon av innspilte optak	33,3	25,0	21,1	40,9	35,5
23 Produksjon av kull- og petroleumsprodukter og kjernebrensel	66,7	-	-	-	66,7
24 Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	63,9	0,0	66,7	40,0	66,7
25 Produksjon av gummi- og plastprodukter	67,3	0,0	16,7	37,5	75,9
26 Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	38,6	0,0	40,0	43,8	39,9
27 Produksjon av metaller	61,5	-	0,0	66,7	62,3
28 Produksjon av metallvarer, unntatt maskiner og utstyr	46,9	23,1	37,5	46,4	49,0
29 Produksjon av maskiner og utstyr	53,9	11,1	56,3	42,3	57,5
30 Produksjon av kontor- og datamaskiner	0,0	-	-	0,0	-
31 Produksjon av andre elektriske maskiner og apparater	37,9	40,0	42,9	40,0	37,0
32 Produksjon av radio-, fjernsyns- og annet kommunikasjonsutstyr	65,5	100,0	0,0	0,0	75,0
33 Produksjon av medisinske instrumenter, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, klokker og ur	35,8	0,0	0,0	27,3	47,3
34 Produksjon av motorkjøretøyer, tilhengere og deler	46,9	-	0,0	60,0	50,0
35 Produksjon av andre transportmidler	-	-	-	-	-
36 Produksjon av møbler, annen industriproduksjon	44,2	9,1	23,1	47,6	50,0
37 Gjenvinning	50,0	0,0	50,0	50,0	51,9
I alt, NACE 50-52	35,3	19,1	29,8	30,0	40,2
50 Handel med, vedlikehold og reparasjon av motorkjøretøyer og motorsykler. Detaljhandel med drivstoff til motorkjøretøyer og motorsykler	32,0	0,0	30,0	13,3	38,2
51 Agentur- og engroshandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler	35,5	19,6	29,8	30,8	40,4
52 Detaljhandel, unntatt med motorkjøretøyer og motorsykler. Reparasjon av husholdningsvarer og varer til personlig bruk	-	-	-	-	-
I alt, NACE 90	17,9	0,0	0,0	14,3	21,1
90 Kloakk- og renovasjonsvirksomhet	17,9	0,0	0,0	14,3	21,1

Tabell 10 viser at dekningsgraden for næringene er ganske jevnt fordelt på fylke, spesielt for industrinæringene. For varehandelsnæringene var dekningsgraden lav i Finnmark og Nord-Trøndelag, til dels også i Aust-Agder.

Tabell 10. Andel innkomne skjema med minst 1 leveranse i prosent av alle innkomne skjema i utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter bedriftens beliggenhetsfylke. Prosent. 2008

Fylke	Antall innkomne skjema	Andel innkomne skjema med minst 1 leveranse		
		Alle næringer	Næringene 15 - 37	Næringene 50 - 52
Hele landet	3 495	55,8	60,9	48,4
Østfold	213	58,2	62,0	50,0
Akershus	408	54,4	54,5	54,3
Oslo	484	49,0	43,9	50,4
Hedmark	132	62,1	65,0	53,1
Oppland	118	65,3	70,2	47,8
Buskerud	214	50,0	55,4	40,0
Vestfold	203	54,7	56,8	51,4
Telemark	103	50,5	52,7	46,4
Aust-Agder	54	59,3	70,7	23,1
Vest-Agder	132	53,8	51,6	61,8
Rogaland	326	56,1	62,0	42,7
Hordaland	269	55,4	60,1	47,2
Sogn og Fjordane	91	57,1	62,0	27,3
Møre og Romsdal	232	65,1	70,2	41,9
Sør-Trøndelag	177	58,2	60,7	52,5
Nord-Trøndelag	79	59,5	67,2	18,2
Nordland	146	57,5	63,4	40,0
Troms	82	58,5	73,2	26,9
Finnmark	32	59,4	72,0	14,3

Dekningsgraden på landsdel er jevnt over god, bortsett fra for varehandelsnæringene i Nord-Norge (tabell 11).

Tabell 11. Andel innkomne skjema med minst 1 leveranse i prosent av alle utsendte skjema i utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter bedriftens beliggenhet. Landsdel. Prosent. 2008

Fylke	Antall innkomne skjema	Andel innkomne skjema med minst 1 leveranse		
		Alle næringer	Næringene 15 - 37	Næringene 50 - 52
Hele landet	3 495,0	55,8	60,9	48,4
Oslo og Akershus	892,0	51,5	49,6	52,1
Hedmark og Oppland	250,0	63,6	67,5	50,9
Østfold, Vestfold, Buskerud	733,0	53,8	57,4	46,8
Agderfylkene og Rogaland	512,0	55,9	60,2	45,3
Vestlandet	592,0	59,5	64,7	44,1
Trøndelag	256,0	58,6	63,0	47,1
Nord-Norge	260,0	58,1	67,4	31,8

Det er viktig ikke bare å få tilbake skjema, men de bør også være godt utfylt på alle spørsmål. De 1951 bedriftene som sendte tilbake skjema i VSU og som hadde rapportert minst en sending, rapporterte i alt hele 1,1 millioner leveranser. Hele 99,7 prosent av disse leveransene var stedfestet med postnummer. Dette var avgjørende for å kunne lage gode leveransematriser til bruk i transportmodellene. Det var mulig å spore organisasjonsnummeret til kundene på 71 prosent av leveransene. På alle leveransene finnes navn på kunden, men alle kundene er ikke nødvendigvis registrert i BoF. Det var også i noen tilfeller vanskelig å avgjøre hvilket organisasjonsnummer som var det korrekte gjennom spesiallagde lydkodeøk i BoF, ut fra kun opplysninger om kundens navn. Spørsmålet om frakten er betalt av kunden eller ikke var dårligst utfylt (om lag 60 prosent). Det var et problem at varemengden var oppgitt i svært mange ulike måleenheter. Alle

mengdeopplysningene måtte derfor konverteres til tonn før aggregering av dataene. Omsetning manglet også for en god del observasjoner på kundenivå.

Tabell 12. Partiell frafall for statistikkvariable, etter næring. Andel enkeltleveranser. Prosent. 2008

	Antall bedrifter i utvalget i alt	Antall bedrifter med minst 1 leveranse	Antall leveranser	Statistikkvariable. Dekningsgrad. Prosent								
				Leve-rings-sted, navn	Post-nummer leverings-sted	Meng-de	Meng-de-enhet	Om-set-ning	Antall leve-ran-ser	Org.nr. kunde	Navn kunde	Frakt betalt av kunde
Alle næringer	4 543	1 951	1 115 806	75,7	99,7	50,5	57,4	77,6	60,5	70,6	100,0	61,2
Næringene 15-37	2 631	1 279	349 996	78,0	99,2	65,6	74,7	83,4	74,4	67,1	100,0	67,9
Næringene 50-52	1 882	665	765 774	74,6	99,9	43,6	49,5	75,0	54,1	72,2	100,0	58,1

6.2. Reflekterer undersøkelsen forventningene?

Formålet med Varestrømsundersøkelse 2008 var å gi et bilde av varestrømmene fra vareleverende bedrifter til kunder i Norge. Undersøkelsen har gitt ny kunnskap om sendingsmønsteret og leveransestrukturen mellom næringer og regioner. Hovedvariablene er vekt, verdi og antall leveranser og stedfestet på postnummernivå. Bedrifter med leveranser over 1 tonn ble bedt om å rapportere alle leveranser ut til kunder. Materialet omfatter drøyt 1 million sendinger. Til sammenlikning har lastebilundersøkelsen om lag 40 000 årlige sendinger. Transportmiddel ble ikke kartlagt, siden transportmodellene vil beregne den mest effektive transportmåten.

Varestrømsdataene for industri og bergverk blir i modellen samkjørt med data fra annen statistikk som produseres i eller utenfor SSB. Data fra SSBs primærnæringsstatistikk inngår (jordbruk, fiskeri, skogbruk, petroleum) sammen med data fra utenrikshandelsstatistikken og transportstatistikken (massetransporter). Dessuten hentes det inn bransjespesifikk informasjon fra slakteri, meieri, bryggeri og mineralstatistikk (NGU) og over skogtransport fra SkogData. Det er en utfordring for forskningsinstitusjonene som driver modellarbeidet (TØI), å kombinere mest mulig av all denne informasjonen på en enhetlig og konsistent måte.

Det viktigste bidraget til å forbedre transportmodellene, og dermed gi et bedre grunnlag for å gi presise prognoser i blant annet det forberedende arbeidet til de nasjonale transportplanene, er de nye varestrømsdataene.

De første erfaringene med bruken av dataene tyder på materialet er svært nyttig for anvending i blant annet NTP-arbeidet, som grunnlagsdata til utvikling av varestrømsmatriser, til analyse av leveransemønster og til beregning av transportkostnader.

7. Formidle

Resultatene ble publisert som Magasinartikkel på SSBs WEB 23. november 2010: <http://www.ssb.no/vis/magasinet/analyse/art-2010-11-23-01.html>.

Aidentifiserte mikrodata kan utleveres etter søknad for forskningsformål. For utlevering av mikrodata, se <http://www.ssb.no/mikrodata/>

Aidentifiserte data kan ikke leveres til offentlig planlegging. Men det er mulig å slå sammen postnummer som bare har en-to mottakere med nabo-postområdet slik at ingen postnumre får færre enn 3 mottakere (og ingen av mottakerne har mer enn 90 % av volum).

8. Varestrømundersøkelse 2008 – Oppsummering og anbefalinger

Arbeidet med Varestrømsundersøkelse har gitt mange verdifulle erfaringer, som vil være til stor nytte ved et eventuelt senere gjentak av undersøkelsen. De viktigste kan oppsummeres slik:

- Datainnsamlingen ble satt i gang med utgangspunkt i erfaringene fra pilotundersøkelsen om at de fleste bedriftene hadde dataene tilgjengelig på et elektronisk format.

Dette viste seg ikke å stemme. Mange hadde for så vidt dataene tilgjengelig, men ikke i et standardisert format som egnet seg for overføring til SSB. Ved et eventuelt gjentak av undersøkelsen må det legges betydelige ressurser inn i arbeidet med å kartlegge hvilke leverandører som står bak fagsystemene til de største bedriftene, og inngå et samarbeid med disse leverandørene for å få laget skreddersydde rapporter for automatisk uttak av SSB-rapporter. De største bedriftene i hver næring bør besøkes i forkant av undersøkelsen
- Datainnsamlingen måtte deles i to gjennom bruk av IDUN og AltInn. Bakgrunnen var at det ikke var mulig å implementere den nødvendige dynamikken i spørreskjemavarktøyet som ble tilbudt i AltInn på det tidspunktet

Denne todelingen førte til en unødvendig komplisert rapportering og datafangst med fare for underrapportering. Mange som svarte på IDUN at de ville sende data via AltInn, gjorde aldri det. Informasjonsopplegget rundt undersøkelsen ble også mer omfattende enn om det bare hadde vært en innrapporteringskanal. Ved et eventuelt gjentak vil hele undersøkelsen kunne gjennomføres i AltInn II. I AltInn II er det mulig å lage et dynamisk rapporteringsskjema. I tillegg kan det legges opp til automatisk utfylling fra et bedriftsinternt fagsystem eller overføre filer som er trukket ut fra dette systemet. I praksis vil det bety at SSB kan samle all innrapportering via en og samme kanal.
- Førstelinjesvartjenesten håndterte alle spørsmålene på en god måte. Men pågangen fra oppgavegiverne var betydelig større enn beregnet, og e-post og andre henvendelser kunne ikke besvares innenfor en rimelig tidsramme. Dette førte til at oppgavegivere som fikk fritak fra undersøkelsen, antakelig kunne ha svart.

Ved en eventuell ny varestrømundersøkelse må det settes inn betydelig flere ressurser i datamottaket, spesielt ved fagseksjonen. En utfordring som gjenstår er at i dynamiske rapporteringsløsninger er det vanskelig for rapportøren å vite hva som skal rapporteres før en har gått igjennom hele skjemaet. Det er derfor nødvendig å arbeide inn mer informasjon om undersøkelsen i den elektroniske løsningen. Den må kunne gi hjelp både hvis en stopper opp i utfyllingsarbeidet eller trenger praktisk hjelp. Altinn gir nå muligheter til e-post dialog innenfor et skjema. En videreutvikling av disse mulighetene vil kunne avlaste førstelinjetjenesten.
- I ettertid har det vist seg at det mangler svar fra bedrifter i flere strata, slik at det ikke har vært mulig å beregne tall for noen soner. Blant annet mangler tall for bryggerier og produsenter av mineralvann, meierier, nybildistribusjon (kun distribusjon fra Oslo), sement (Brevik mangler) og drivstoff- og fyringsolje (Mongstad mangler). Disse skulle ha vært fulgt opp på en bedre måte.

Forut for en ny undersøkelse må det settes inn mer metoderessurser for å finne en optimal måte å stratifisere utvalget på. Det må generelt legges ned mer metodearbeid knyttet til utvalgsplanen.
- Det var svært mye feil i materialet. Det var ikke mulig å gå inn på mikrorevisjon i særlig grad, pga. det omfattende datamaterialet. Med utgangspunkt i en makrotilnærming, ble det programmert et sett med regler som gjorde at data kunne estimeres og rettes maskinelt.

Det er uansett ikke mulig å drive mikrorevisjon på materialet i særlig grad. Ved maskinell analyse av materialet og bistand fra metodegruppa, kan kvaliteten på de maskinelle beregningene økes.

- Arbeidet med estimering og oppblåsing ble betydelig mer krevende enn antatt. Det var flere problemer som oppstod. Totalverdien innen detaljerte næringer ble blåst opp for mye (dette kunne selvsagt slått andre veien også). Og siden utvalgsenheten blåses opp til å representere større områder (vi brukte landsdeler i inndelingen av strata), vil små områder (i verste fall den kommunen utvalgsbedriften er lokalisert i) få en total verdi som blir altfor stor dersom bruken av den er lokal i modellene til NTP.

Ved et gjentak av undersøkelsen må det gjennomføres et metodeprosjekt for å finne en optimal estimerings- og oppblåsingsmetode. I prinsippet er det mulig å se på to mulige metoder:

(a) Bruke metoder innenfor Small Area Estimation. Det vil antakelig kun gi mulighet for å justere vektene ned på detaljert næring.

(b) Bruke imputeringsteknikker på bedriftene utenfor utvalget. Da vil vi få fordelt alle transporter ut fra alle punkter der bedriftene er lokalisert i populasjonen og ikke kun i de punktene der vi har trukket bedriftene i utvalget. Det er opplagt mulig å få dette til, men det vil være krevende å lage et produksjonsopplegg for en slik løsning. Prinsippet er imidlertid enkelt. For hver bedrift utenfor utvalget finner vi en gruppe av bedrifter i utvalget som er "like" og trekker ut distribusjonsopplegget til en av disse. Eller sagt på en annen måte; vi kopierer leveransene fra en utvalgsbedrift til hver bedrift utenfor utvalget. Da er det naturlig først å ta for seg bedriftene som vi ikke fikk inn data fra i utvalget først med en slik teknikk før vi går videre til bedriftene utenfor utvalget.

- Antall oppgitte måleenheter for varemengde ble mange og uensartede. Selv om disse ble omregnet til fellesenheter tonn så hefter det usikkerhet og feilkilder rundt dette.
Dette kan forbedres gjennom å begrense oppgavegivers valg av måleenheter så langt det er mulig
- Ressursrammen for en ny undersøkelse vil ventelig måtte økes i forhold til denne første som ble gjennomført.
Det må særlig legges mer ressurser i å planlegge datafangsten bedre, med hovedvekt på å involvere programleverandører. Undersøkelsen egner seg i liten grad for ordinær skjema datafangst, siden datamaterialet for de fleste bedriftene er svært omfattende. For det andre må det legges mer metodressurser inn i prosjektet, både for å optimalisere stratifisering og utvalgsplan og estimering og oppblåsing. Ressursene til svartjenesten og editering vil også ventelig øke
- Tettere samarbeid med forskning
I et oppsummerende møte i referansegruppa for undersøkelsen ble det nevnt at det kunne være en fordel med et tettere samarbeid med miljøet rundt godsmodellarbeidet
- Økt dekningsgrad
Referansegruppa mente erfaringene fra 2008-undersøkelsen tilsa at utenrikstransportene bør dekkes i en eventuell framtidig undersøkelse
- Ny vurdering av om transportmiddelvalg skal inkluderes
Det var mye diskusjon under planleggingen av 2008-undersøkelsen om transportmiddel burde registreres. Av kostnads- og ressursmessige hensyn ble opplysninger om transportmiddel utelatt. I stedet bestemmes optimalt transportmiddelvalg i modellene. Referansegruppa har stilt spørsmål ved om ikke transportmiddel bør registreres ved en eventuell ny undersøkelse.

Referanser

Statistikk om godstransport. TØI-rapport 849/2006

Varuflødesundersøkningen 2004/2005. SIKA Statistikk 2006:12

Varuflødesundersøkningen 2004/2005 - Metodrapport. Bilaga till SIKA Statistikk 2006:12

Vedlegg A: Intervjuguide for VSU

Innledning

Jeg kan starte med å si litt om bakgrunnen for denne testen. I SSB pågår det et pilotprosjekt som har til hensikt å danne grunnlaget for en varestrøms analyse for Norge. Det er behov for bedre data for godstransporter. Vi trenger både bedre stedfesting av de økonomiske aktivitetene og aller mest bedre retning av transportene. Det er en matrise for gods som viser hvor godset starter og hvor det skal leveres (sluttbruker). Vi tenker oss å innhente opplysningene fra den som sender godset (produsent, grossist eller importør) og samtidig spørre om hvilken næring vedkommende bedrift er definert. Tilsvarende ønsker vi informasjon om mottakeren av godset. Materialet skal brukes til å konstruere en matrise som viser varestrømmene mellom kommuner i Norge. Omlastninger og transportmiddelvalg som gjøres underveis er mer sekundære opplysninger da vi kan få de opplysningene fra landsdekkende transportører. I piloten skal vi prøve å finne ut hvilke data som finnes hos bedriftene, hvordan de er lagret og den enkleste måten å få tak i opplysningene. På grunnlag av disse opplysningene skal SSB gjøre en anbefaling om det er grunnlag for å etablere denne nye datainnhenting. Tallene et tenkt brukt som input til Norsk Transportplan og annet forskningsarbeid. I USA og Sverige har slike statistikker blitt utarbeidet i mange år, og vi har et nært samarbeid med svenskene for å få deres erfaringer med datainnsamlingen. Hvis pilotundersøkelsen gir tilfredsstillende resultater regner vi med å gjennomføre hele undersøkelsen i 2008/2009.

Vi har nå laget en oversikt av de opplysningene vi ønsker. For oss er det viktig å lage et opplegg som skal være enkelt og greit å svare på for dere, samtidig som vi får god datakvalitet. For å få til det trenger vi hjelp fra deg og andre brukere. Du skal hjelpe oss med å avsløre svakheter og problemer i opplegget. Etterpå skal du få anledning til å kommentere det vi tar opp. Når du kommenterer hele opplegget ønsker vi at du skal være så kritisk som mulig. Det er ikke vi som har laget forslaget, så du trenger derfor ikke å være redd for å "trække noen på tærne". (TØI har kommet med opplegget) Ellers er det viktig å understreke at dette er en test av opplegget og ikke av deg.

Du er en av flere som er valgt ut til å delta i pilotundersøkelsen. Vi har planlagt å gjennomføre ca. 20 samtaler med bedrifter som driver i ulike næringer i produksjon, bergverk, engroshandel etc. Vi har forsøkt å velge litt forskjellige bedrifter, men ellers er den ingen spesiell grunn til at nettopp du er valgt. Det kan bli færre eller flere intervjuer avhengig av hva vi finner ut i de ulike gjennomgangene.

"Intervjuet" er todelt. Først vil du få anledning til å fylle ut og kommentere databehovsoppsettet, vedlegg 1. Deretter skal vi prate litt mer om enkelte av spørsmålene i oppsettet. Samtalen vil ta i ca. 1 time til 1 ½ time.

Har du noen spørsmål så langt?

Formaliteter

Jeg kan si noe om oppgaven til hver av oss. Jeg kommer til å lede samtalen, mens XX er med som observatør. Observatørens rolle er å prøve å avdekke svakheter og problemer i skjemaet. XX styrer også lydopptakeren.

For at vi skal få anledning til å tenke gjennom og ta hensyn til de kommentarene du gir, ønsker vi å ta opp samtalen med en opptaker. Årsaken til at vi ønsker å ta opp samtalen, er at det er mye enklere for oss å analysere samtalen. Dersom det er noe vi er usikre på, har vi muligheten til å gå tilbake til kilden å se hva som ble sagt. Vi

er bare noen få personer som vil lytte på opptaket og det vil bli slettet senest i løpet av 30 dager.

Har du spørsmål om dette eller synes du at det er greit at vi setter i gang?

Målet med møtet

- få kunnskap om hvilke opplysninger som finnes i bedriften for å kunne besvare en forespørsel
- få oversikt over hvilke fagsystem som brukes av bedriften og hvordan rapporter kan tas ut fra systemet
- få kunnskap om svar- og utfyllingsprosessen (Hvem kommer til å besvare skjemaet?) Vil flere personer bli involvert? Må en gjøre oppslag i en database for å finne opplysningene? Er det noen av variablene som etterspørres som ikke finnes i noe fagsystem i bedriften?)

Høyttanking

Du skal nå få anledning til å kommentere databehovet. Vil du gjerne lese igjennom matrisen på egen hånd slik du ville ha gjort hvis du skulle fylle det ut på kontoret. Ta den tiden du trenger.

- Hva er førsteinntrykket ditt av databehovene, tror du det blir vanskelig å svare på et slikt skjema?
- Har dere tilgang til de opplysningene vi ønsker?
- Hvis ja, hvor finnes dataene lagret?

Jeg vil at du nå skal lese igjennom spesifikasjonen i vedlegg 1 høyt og fortelle meg alt hva du tenker fra du leser forspalten/ og alle kolonnene til du har avgitt et svar.

Jeg er spesielt interessert i å vite om det er noe du stusser ved eller synes er vanskelig å forstå, det være seg uklare spørsmål, vanskelige ord og begreper, vanskelige oppgaver osv. Ta den tiden du trenger og vær så kritisk som mulig.

Oppfølgingsspørsmål

Spontane oppfølgingsspørsmål

Hva er førsteinntrykket ditt av databehovene?

Er det noen av behovene som er spesielt vanskelige?

Moderator følger opp på de spørsmålene som han/hun har registrert som vanskelige.

Planlagte oppfølgingsspørsmål

Organisering av virksomheten

1. Hvordan er foretaket organisert? Skal et fremtidig spørreskjema sendes til foretaket eller den enkelte bedrift/arbeidsstille rundt om i landet?
2. Er det enkelt å se/vite hvem hos dere som skal besvare spørsmålene
3. Er det enkelt å se/forstå hvordan dere skal besvare forespørselen?

Definisjon av kunden

4. Hva er en kunde for deg? Tenker du da også på sendinger/salg fra ditt anlegg till andre anlegg innenfor eget konsern/foretak? Kan dere skille ut disse kundene fra eksterne kunder?
5. Er det vanskelig å finne de største kundene og angi hvor stor andel de har av totalomsetningen?
6. Hvordan identifiserer dere den enkelte kunde? Eget kundenummer eller ved hjelp av organisasjonsnummer?
7. Kjenner du næringstilknytningen til den enkelte kunde? (Er organisasjonsnummeret kjent ordner SSB resten) Dette er derfor alternativt, kjenner de det ene er det ok.
8. Kan det være enklere å spørre etter kundens organisasjonsnummer?

9. Kan det være bedre at vi spør om totalomsetning i et eget spørsmål for deretter elektronisk angi kundens andel av omsetningen? (krever elektroniske spørreskjema)

Hvordan transporten foregår

10. Har dere opplysninger om transportmiddel eller transportkjede som sendingene går med?
11. Foregår transporten som egentransport eller leietransport?

Bestemmelsessted for transporten

12. Kommer det tydelig nok fram at du skal rapportere informasjon for kvar enkelt kunde og skille ut leveringsadressene? Hva om en og samme kunde har flere ulike leveringsadresser?
13. Er det slik at en kunde har behov for å få tilsendt varer på mange forskjellige adresser?
14. Hva kaller dere denne adressen? (Jeg har her brukt begrepet leveringsadresse. I kontakten med ulike foretak ser jeg at det er brukt ulike begreper på denne adressen definisjonen. Det kan være sendingsadresse, leveringsadresse eller vareadresse. Hvilket av disse begrepene er enklest å forstå?)
15. Hvordan kan vi da enklest skille leveringsadresse fra kundens faktureringsadresse? Hvordan enklest finne samsvar mellom kunde og leveringsadresse?
16. Hvordan er det enklest å oppgi leveringsadresse? Fullstendig adresse med gate etc. eller kun med postnummer?

Antall sendinger

17. Er det enkelt å oppgi antall sendinger pr. leveringsadresse?

Vareverdi, transportkostnad og varemengde

18. Hvordan er det enklest å rapportere varemengde? (Tonn, volum, pall?)
19. Er det greit å oppgi vareverdi i pris pr. tonn? Lastemengde og mengdeenhet samtidig?
20. Hvordan priser dere varene som sendes ut fra anlegget? I prissettingen, hvordan skiller dere ut slagg/biprodukter etc. i vareprisen? Slike biprodukter selges eller leveres også ofte ut fra anleggene.
21. Hvordan bestemmes transportkostnaden? Hvem betaler transporten du eller mottaker eller er det umulig å si?
22. Inngår denne i vareprisen?

Svarprosessen i foretaket

23. Hvem bør vi sende et slik spørreskjema til i bedriften? Bør vi be om en kontaktperson i firmaet?
24. Har du forslag til hvordan et slikt opplegg kan gjøres bedre?
25. "Er veiledningen forståelig eller er den vanskelig å forstå? Forstår du hva som skal gjøres?"
26. Hvordan arbeider dere med slike spørreskjema i foretaket? Prøv å beskrive arbeidsprosessen fra dere får tilsendt en forespørsel til oppgaven er besvart og sendt?
27. Hvilke av dataene som etterspørres finnes lagrede elektronisk?
28. Har dere dedikerte transport-/logistikksystemer eller integrert del av ERP (Enterprise Resource Planning, SAP-system etc.)? Hva heter fagsystemet som brukes i foretaket? Hvem er leverandør av systemet? Har dere også egenutviklede systemer? Kan de ulike systemene kommunisere med hverandre?
29. Hvilke av opplysningene vi etterspør kan hentes direkte fra det interne fagsystemet?
30. Hvor i organisasjonen blir opplysningene lagrede?

31. Kan det være aktuelt å trekke disse opplysningene direkte fra et datasystem?
32. Vil det være hensiktsmessig/ønskelig med et rapporteringsopplegg for all enhetene/bedriftene i foretaket?

Rapporteringsperiode

33. Hvor ofte kan dere rapportere slike data?
34. Kan dere oppgi disse opplysningene for et helt kalenderår? Kan en annen periode være mer formålstjenelig?
35. Hva er best å sende ut et spørreskjema flere ganger i løpet av året og spørre om verdier for hittil i år eller kan vi sende ut et skjema med 12 mnd rapporteringsperiode eller 6 mnd periode?
36. Kan et slikt spørreskjema sendes ut når som helst i løpet av året?

Egenverdi av statistikken

37. Vil en slik statistikk være til nytte for foretaket?
38. Hvilke tillegg kan vi eventuelt gjøre for at dere/foretaket vill ha mer nytte av statistikken?
39. Tror du at en VSU-statistikk vil være til nytte for samfunnet?

Oppsummering

Har vi forstått deg riktig?
Er det noe vi har glemt?

Vedlegg B: Spørreskjemaet til Varestrømsundersøkelse 2008

Første side

Tilbake

Skjema-veiledning

Hovedside

Logg ut

Trenger du hjelp, kontakt support alle hverdager mellom 08:00 og 15:00 på telefon: 62 88 51 90

E-post: datafangst@ssb.no

Informasjon om kontaktperson og virksomhet

Kontaktperson for virksomheten:

Navn: E-post: Tlf.nr.:

Opplysninger om virksomheten

Foretakets org.nr.: Virksomhetens org.nr.:

Navn:

Avdeling:

Offisiell e-postadresse:

Gateadresse: Postnr: KONGSVINGER

Postadresse: Postnr: KONGSVINGER

Næring:

Merknad (Næringsending, virksomhet awiklet, organisasjonsendringer, m.m.):

Del én av undersøkelsen.

Side 1 av 6
Tall sendt 20.03.2009

Om knapper/feilmeldinger

Skjema-veiledning

Virksomhetsinformasjon

Hovedside

Logg ut

VSU support
Tlf: 62 88 56 35
vsu@ssb.no

Varestrømsundersøkelse 2008

- En undersøkelse over vareflyt i Norge. Resultatene skal bl.a. brukes i neste Nasjonal transportplan.
- Skjemaet er bygget opp i tre deler. Det tar utgangspunkt i utsendelsesstedet for varetransporten, deretter kunden og varens leveringssted
- Rapporter for perioden 1. januar - 31. desember 2008
- I alt kan du spesifisere inntil 20 av de største innlandske kundene. Hvis færre enn 20 kunder utgjør 85% av omsetningen er det tilstrekkelig å rapportere for disse.
- Med bedrift mener vi det lokale produksjonsstedet eller stedet/lageret som varene blir sendt fra.

SSB har registrert bedriften på følgende besøksadresse:
Besøksadresse er det stedet hvor varene sendes fra

Besøksadresse	Postnummer
Kongens gt 10	1800

1. Er dette korrekt besøksadresse for bedriften?

Ja → Gå til neste spørsmål
 Nei → Oppgi riktig besøksadresse med postnummer

Besøksadresse	Postnummer
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2. Sendte bedriften ut varer med en samlet vekt over 1 tonn i 2008?
Med samlet vekt mener vi summen av vekten til alle varene som ble sendt ut fra bedriften.

Ja, fra bedriften
 Ja, fra annet anlegg, spesifiser →
 Nei, sendte ikke ut varer med samlet vekt over 1 tonn

Statistisk sentralbyrå(c)

Hovedundersøkelsen

Skjema-veiledning

Virksomhetsinformasjon

Hovedside

Logg ut

VSU support
Tlf: 62 88 56 35
vsu@ssb.no

Varestrømsundersøkelse 2008

3. Hvor mange forskjellige kunder har bedriften levert varer til i Norge i perioden 1. januar - 31. desember 2008?
Med kunde mener vi alle foretak/bedrifter i Norge som det leveres varer til uavhengig av om det er en ekstern kunde eller en leveranse til et internt foretak/bedrift i eget foretak/konsern.

4. Leverer bedriften varer til noen bedrifter innenfor eget foretak/konsern i Norge?
For eksempel interne leveranser eller varer til videre bearbeiding.

Ja → Hvor mange forskjellige leveringssteder gjelder dette?

Nei →

5. Hvor stor var bedriftens samlede omsetning i perioden 1. januar - 31. desember 2008?
Beløpene oppgis i kr ekskl. mva

Omsetning i alt i perioden 1. januar - 31. desember 2008 kr

Herav omsetning i Norge: kr

6. Hvor stor var bedriftens samlede kostnader for utgående varetransport i perioden 1. januar - 31. desember 2008?
Beløpene oppgis i kr ekskl. mva

Transportkostnader i alt i perioden 1. januar - 31. desember 2008 kr

Herav egentransport: Oppgi 0 kr dersom all transport er innleid. kr

7. Hvor stor var bedriftens samlede omsetning for de 20 største kundene i Norge i perioden 1. januar - 31. desember 2008?

kr I prosent av omsetningen i Norge %

8. Hvor mange forskjellige leveringssteder i Norge har bedriften levert varer til i perioden 1. januar - 31. desember 2008?

9. Hvor mange forskjellige leveringssteder i Norge ble det levert varer til for de 20 største kundene i perioden 1. januar - 31. desember 2008?

Mer enn 40 leveringssteder

Om knapper/feilmeldinger

Skjema-veiledning

Virksomhetsinformasjon

Hovedside

Logg ut

VSU support
Tlf: 62 88 56 35
vsu@ssb.no

Side 5 av 6 Tall sendt 20.03.2009

Varestrømsundersøkelse 2008

Deres bedrift har mange forskjellige kunder og leveringssteder. For å lette rapporteringen ønsker SSB at i stedet for å fylle inn resten av dette spørreskjemaet kan bedriften sende inn et regneark med opplysninger for alle kundene og leveringsstedene.

Dere finner en mal for Excel-oppsett på <http://www.ssb.no/omssb/erapp/vsu/>
Regnearket sendes til SSB via skjemaet RA-0900 Dataoverføring til SSB i Altinn. Hele prosessen for å gjøre dette er beskrevet i den utsendte brosjyren. Dere kan også laste ned brosjyren fra <http://www.ssb.no/omssb/erapp/vsu/>.

Regnearket skal inneholde følgende opplysninger:

For hver kunde i Norge:

- Kundens organisasjonsnummer
- Kundens navn
- Omsetning/salg pr. kunde ekskl mva

For hvert leveringssted av varer i Norge:

- Leveringsstedets postnummer
- Varemengde *Med varemengde mener vi summen av vekten/volumet til alle varene som ble sendt ut fra bedriften til et leveringssted.*
- Måle enhet (Tonn eller M³)
- Antall leveranser i 2008
- Omsetning/varverdi kr ekskl mva
- Marker om transporten er betalt av kjøper, (Ja/Nei)

Den resterende del av rapporteringen til SSB må gjøres på regneark og sendes inn via Altinn.

Kryss av for rapportering på regneark og trykk på knappen Fortsett. Avslutt deretter spørreskjemaet

Statistisk sentralbyrå(c)

Færre enn 40 leveringssteder

Om knapper/
feilmeldinger

Skjema-
veiledning

Virksomhets-
informasjon

Hovedside

Logg ut

VSU support
Tlf: 62 88 56 35
vsu@ssb.no

Varestrømundersøkelse 2008

- Vennligst oppgi følgende opplysninger for hver kunde: organisasjonsnummer, navn på kunden/kjøper av varene, Omsetning/salg for hver kunde og antall leveringssteder for de varene som er levert i løpet av 2008.
- Andel omsetning er en hjelpekolonne for oppgavegiverne. SSB har ikke behov for opplysninger om alle kundene. Det er tilstrekkelig å rapportere for de kundene som tilsammen utgjør minst 85 % av den totale omsetningen i Norge.
- Hvis tallet på leveranssteder for en kunde er større enn 20, fordeles den på to linjer.

Bedriftens omsetning (overført fra forrige side)

Omsetning i alt i perioden 1. januar - 31. desember 2008 kr

Herav omsetning i Norge: kr

OBS! Den følgende rapporteringen gjelder kun norske kunder og vareleveranser i Norge.
Begynn med de største kundene

Kunde nr.	Organisasjonsnr.	Kundens navn/leveringsstedet	Inntil 20 leveranse steder	Omsetning/salg ekskl. mva i kroner	Andel omsetning i prosent
				<input type="text" value="1000000"/> Sum	<input type="text" value="100"/> %
Kunde nr. 01	<input type="text" value="000000001"/>	<input type="text" value="Kunde 1"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="600000"/>	<input type="text" value="60.00"/> %
Kunde nr. 02	<input type="text" value="000000002"/>	<input type="text" value="Kunde 2"/>	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="300000"/>	<input type="text" value="30.00"/> %
Kunde nr. 03	<input type="text" value="000000003"/>	<input type="text" value="Kunde 3"/>	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="100000"/>	<input type="text" value="10.00"/> %
Kunde nr. 04	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 05	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 06	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 07	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 08	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 09	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 10	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 11	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 12	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr. 13	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kunde nr.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Denne siden genereres når skjermbildet over er utfyllt

Om knapper/
feilmeldinger

Skjema-
veiledning

Virksomhets-
informasjon

Hovedside

Logg ut

VSU support
Tlf: 62 88 56 35
vsu@ssb.no

Varestrømundersøkelse 2008

For hver kunde oppgir du:

- Postnummeret til leveringsstedet for varene.
- Varemengde og måleenhet i perioden 1. januar - 31. desember 2008. Gi et anslag dersom det er vanskelig å oppgi nøyaktig varemengde.
- Omsetning ekskl. mva
- Antall leveranser i perioden
- Marker dersom transportene er betalt av kunden.

Kunde nr. 01

SAMLET VAREMENGDE

Organisasjonsnr.	Leveringssted	Postnr til leveringsted	Mengde i perioden	Måle-enhet	Omsetning (vareverdi) i kr ekskl. mva	Antall leveranser i perioden	Kryss av dersom transportkostnadene er betalt av kunden
<input type="text" value="000000001"/>	<input type="text" value="Kunde 1"/>				<input type="text" value="600000"/>		
		<input type="text" value="2202"/>	<input type="text" value="150"/>	<input type="text" value="Tonn"/>	<input type="text" value="150000"/>	<input type="text" value="5"/>	☒
		<input type="text" value="2400"/>	<input type="text" value="400"/>	<input type="text" value="Tonn"/>	<input type="text" value="400000"/>	<input type="text" value="10"/>	☒
		<input type="text" value="2226"/>	<input type="text" value="50"/>	<input type="text" value="Tonn"/>	<input type="text" value="50000"/>	<input type="text" value="2"/>	☒
					<input type="text" value="600000"/>		

Kunde nr. 02

SAMLET VAREMENGDE

Organisasjonsnr.	Leveringssted	Postnr til leveringsted	Mengde i perioden	Måle-enhet	Omsetning (vareverdi) i kr ekskl. mva	Antall leveranser i perioden	Kryss av dersom transportkostnadene er betalt av kunden
<input type="text" value="000000002"/>	<input type="text" value="Kunde 2"/>				<input type="text" value="300000"/>		
		<input type="text" value="3212"/>	<input type="text" value="300"/>	<input type="text" value="Tonn"/>	<input type="text" value="300000"/>	<input type="text" value="8"/>	☒
					<input type="text" value="300000"/>		

Kunde nr. 03

SAMLET VAREMENGDE

Organisasjonsnr.	Leveringssted	Postnr til leveringsted	Mengde i perioden	Måle-enhet	Omsetning (vareverdi) i kr ekskl. mva	Antall leveranser i perioden	Kryss av dersom transportkostnadene er betalt av kunden

Siste siden

Side 6 av 6

Varestrømsundersøkelse 2008

Kommentarer:

Takk for innsatsen!

Statistisk sentralbyrå(c)

Om knapper/
feilmeldinger

Skjema-
veiledning

Virksomhets-
informasjon

Hovedside

Logg ut

VSU support
Tlf: 62 88 56 35
vsu@ssb.no

Vedlegg C: Excel-skjema for rapportering gjennom AltInn

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Varestrømundersøkelsen 2008

Om bedriften (rapportøren)

Organisasjonsnummer Navn

Bedriftens innenlandske kunder

Sum alle kunder . . . . . Av dette innenlandske kunder	Omsetning 2008 NOK ekskl. mva	Varemengde 2008	Antall leveranser 2008	Transport betalt av kunden (ja/nei)
Postnummer til leverings- stedet	Omsetning/ samlet salg 2008 NOK ekskl. mva	Varemengde 2008	Antall leveranser 2008	Måleenhet tonn/m ³ /annet?

Organisasjonsnummer Navn

Vedlegg D: Brosjyre VSU 2008

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Slik rapporteres Varestrømsundersøkelse 2008

Hva skal rapporteres?

Det er varetransportene ut fra bedriften til innenlandske kunder i 2008 som skal rapporteres. Spørreskjemaet tar utgangspunkt i bedriftens beliggenhet. Deretter spørres det om omsetning, transportkostnad og hvor mange kunder bedriften har i Norge. I den siste delen spørres det om hvor varene blir levert spesifisert på postnummernivå. I tillegg skal det rapporteres Varemengde, Omsetning, Antall leveranser i 2008 og om transporten er betalt av kunden eller ikke.

Datainnhenting er todelt

Trinn 1 besvares av alle (se detaljer nedenfor)

Alle oppgavegiverne starter med å besvare første del av undersøkelsen i SSBs spørreskjemaportal, IDUN. Skjemaet heter Varestrømsundersøkelse 2008, RA-0644. Bedrifter som har et begrenset antall kunder og leveringssteder, vil bli bedt om å fylle ut hele dette spørreskjemaet og avslutter rapporteringen her.

Det vil lette arbeidet med utfyllingen dersom du tar fram en rapport som viser Bedriftens kunder i Norge, Leveringssteder, Varemengder, Vareverdi og Antall leveranser i 2008.

Trinn 2 besvares av bedrifter som har mange kunder og leveringssteder

Disse bedriftene vil få anledning til å levere dataene om vareleveransene som en Excel-fil via SSBs elektroniske følgeseddel RA-0900, Dataoverføring til Statistisk sentralbyrå i Altinn. De oppgavegiverne dette gjelder vil bli henvist til denne løsningen via spørreskjemaet i IDUN. Se figur 1 på side 2. SSB har laget en mal på hvordan denne Excel-filen skal se ut. Du laster den fra: <http://www.ssb.no/omssb/erapp/vsu/> og fyller inn opplysningene i dette regnearket.

Har du problemer med å lage rapporteringsfilen anbefaler vi at du kontakter leverandøren av ditt fagsystem.

Trinn 1

- Gå inn på <https://idun.ssb.no>
  - Skriv inn brukerident og passord (se tilsendt brev) og klikk på **Logg inn**
  - Velg riktig skjema – Varestrømsundersøkelse (RA-0644)
  - Du får nå opp en side med opplysninger om virksomheten. Godkjenn opplysningene eventuelt endre dersom opplysningene er feil eller mangelfulle.
-
- **Du kommer nå til side 1 i skjemaet**
  - Forklaring til spørsmål 1, Besøksadresse. Besøksadresse er det stedet hvor varene sendes fra.
  - Besvar spørsmålene 1-3 og klikk på **Fortsett**→
-
- **Du kommer nå til side 2 i skjemaet**
  - Forklaring til spørsmål 6, Samlet omsetning i alt og i Norge. Med omsetning mener vi summen av alt salg til alle kunder ekskl. mva. Internfakturering tas også med.
  - Besvar spørsmålene 4-10 og klikk **Fortsett**→
  - Dersom du har for mange kunder og leveringssteder kommer du nå til side 5 i skjemaet (figur 1). Gå videre til Trinn 2.
  - Har du rapportert et begrenset antall kunder og leveringssteder kommer du nå til side 3 i skjemaet.
  - Her skal du gi opplysninger om Kundens organisasjonsnummer, Kundens navn og Omsetning/salg per kunde i norske kroner ekskl. mva.
  - Når du har fylt ut for alle kundene klikker du **Fortsett**→
-
- **Du kommer nå til side 4 i skjemaet**
  - Her skal du gi opplysninger om Varenes leveringssted(er) på postnummernivå, Varemengde i tonn eller m³, Antall leveranser i 2008, Omsetning/vareverdi ekskl. mva og om transporten er betalt av kunden.
  - Forklaring til Varemengde. Med varemengde mener vi summen av vekten/volumet til alle varene som ble sendt ut fra bedriften til et leveringssted.
  - Fyll ut opplysninger for alle kundene og klikk på **Fortsett**→
-
- **Du kommer nå til side 6 i skjemaet**
  - Skriv inn eventuelle kommentarer/merknader i kommentarfeltet på denne siden. Klikk på **Send skjema**.
  - Du får nå opp en kvittering som inneholder et referansenummer. Ta vare på kvitteringen.
  - Klikk på **Avslutt**

Trinn 2

Se figur t.h. Denne siden kommer opp for bedrifter som har mange kunder og leveringssteder. For disse bedriftene avsluttes denne delen av rapporteringen i spørreskjemaet i IDUN og de resterende opplysningene sendes inn til SSB via Altinn.

- **NB!** Sett hake i «Kryss av for rapportering på regneark» nederst i skjermbildet, klikk **Fortsett** → og du kommer til side 6 i skjemaet.
- Klikk på **Send skjema**.
- Du får nå opp en kvittering som inneholder et referansenummer. Ta vare på kvitteringen.
- Klikk på **Avslutt**

Varestrømundersøkelse

Leser du nå utvalgte spørsmål i skjema og ønsker å avslutte? I så fall vil vi gjerne høre om du har noen kommentarer til skjemaet for å hjelpe oss med å forbedre det. Du kan sende inn dine kommentarer til: statistikksentral@ssb.no

Du er nå på side 6 av 6 i spørreskjemaet RA-0900. Du kan gå tilbake til tidligere sider i skjemaet ved å klikke på «Tilbake»-knappen. Du kan også gå videre til neste side i skjemaet ved å klikke på «Fortsett»-knappen. Du kan også gå tilbake til tidligere sider i skjemaet ved å klikke på «Tilbake»-knappen.

Regnearket skal inneholde følgende opplysninger:

For hver kunde i Norge:

- Kunderens opplysningssnummer
- Kunderens navn
- Omsetningsbeløp i kunnskapsområdet

For hvert leveringssted av varer i Norge:

- Leveringsstedets postadresse
- Varemengde (med vareslag og leveringsmåte) av varer som leveres til alle kunder som blir registrert i den enkelte leveringsstedet
- Mengde varer (i tonn eller m³)
- Antall leveranser i 2008
- Omsetningsbeløp i skattetrykksklasse
- Markert omsetningsbeløp i skattetrykksklasse

Du kan returnere del av rapporteringen til SSB via regneark og sende inn via Altinn.

Kryss av for rapportering på regneark og trykk på knappen Fortsett. Avslutt denne spørreskjemaet

Slik leverer du data til Varestrømundersøkelse 2008 på www.altinn.no

For å fullføre rapporteringen til Varestrømundersøkelse 2008 skal du nå rapportere dine elektroniske data via altinn.no. Datafilen (excel-filen) skal ha følgende navn: RA06442008.....xls.

Hvor finner du regnearket (excel-filen)?

Regnearket er lagt ut på <http://www.ssb.no/omssb/erapp/vsu/>. Det er svært viktig at du bruker denne malen. Har du problemer med å lage datafilen anbefaler vi at du tar kontakt med din leverandør av økonomi-/logistikksystemet eller kontakter SSB.

Vedleggsløsning i Altinn sender dataene over kryptert linje til SSBs mottakssystem.

Slik finner du skjema (RA-0900) Dataoverføring til Statistisk sentralbyrå

Alle personer som er registrert med riktig rolle i foretaket i Enhetsregisteret i Brønnøysund får automatisk tilgang til foretakenes skjema i Altinn. Har du ingen registrert rolle i registeret, kan din daglige leder delegerere en utfyllerrolle til deg i Altinn. Trenger du hjelp, kontakt Altinn brukerservice, tel. 75 00 60 00 eller e-post support@altinn.no

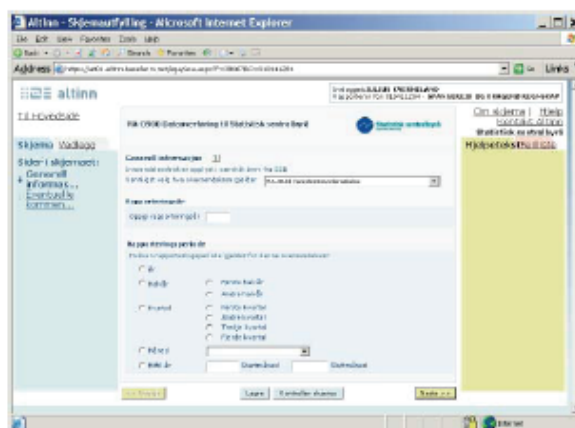
- Logg deg inn på <https://www.altinn.no>
- Klikk på knappen **Logg inn** øverst i skjermbildet
- Velg innloggingsmetode og følg veiledningen
- Når du har logget deg inn får du opp en side som gir en rask innføring i bruk av Altinn. Les informasjonen og klikk på knappen **Videre** >>
- Du kommer nå til **Min hovedside**. Klikk på arkfanen **Skjema og Tjenester** og velg **Skjemakatalog**
- I skjemakatalogen finner du skjema RA-0900 under D-F, se figuren nedenfor:

D - F	
	Data til Nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett
RA-0900	 Dataoverføring til Statistisk sentralbyrå

- I neste skjermbilde under «Her finner du skjemaet» klikker du på lenken **Dataoverføring til Statistisk sentralbyrå (RA-0900)**
- I neste skjermbilde setter du en hake i feltet **Vis også underenheter (bedrifter)** og velger den bedriften du skal rapportere for.

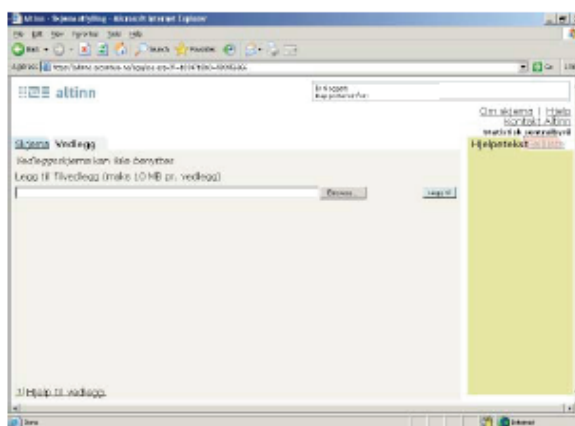
Web-skjemaets 1. side

- Velg «RA-0644 Varestrømsundersøkelse» i nedtrekkslisten
- Merk av for År under Rapporteringsperiode
- Klikk på knappen **Neste>>** nederst til høyre i skjermbildet
- På denne siden kontrollerer du opplysningene om Rapporteringsenheten og fyller ut opplysninger om kontaktperson
- Klikk deretter på **Lagre**
- Excel-filen som skal rapporteres i et vedlegg legges til ved hjelp av arkfanen **Vedlegg** øverst i venstre marg. Du får nå opp et nytt skjermbilde, se figur til høyre:

Vedlegg til Web-skjemaet

- Lokaliser dokumentet som du skal legge til ved å trykke på knappen **Browse...**
- **NB!** Husk korrekt filnavn på vedlegget, f.eks. RA06442008...xls
- Legg ved dokumentet ved hjelp av knappen **Legg til**
- Gå tilbake til skjema ved å klikke på arkfanen **Skjema** oppe til venstre i skjermbildet
- Skriv inn eventuelle kommentarer/merknader i kommentarfeltet på denne siden
- Klikk så **Kontroller og send>>**
- Du får nå opp en ny side. Klikk på **Fortsett>>** nederst til høyre i skjermbildet.
- Klikk på **Start innsending>>** og **Send inn>>** i skjermbildene som følger.
- Du får nå opp en kvittering som inneholder et referansenummer (AM-nummer). Ta vare på kvitteringen. Du kan også bestille en kvittering på e-post.

Dersom du trenger hjelp til å fylle ut skjemaet eller har andre spørsmål til undersøkelsen, ta kontakt med vår svartjeneste på telefonnummer **62 88 56 35**, eller e-post vsu@ssb.no. Svartjenesten er åpen alle hverdager mellom kl. 08.00 og 15.00.

Takk for hjelpen!

Vedlegg E: Følg brev til hovedundersøkelsen

Navn «Karak»   Org.nr.: xxxxxxxx
Adresse
pnr psted

Kongsvinger, 20. mars 2009
Vår ref.: 07/1189
Saksbehandler: Karl E. Engebretsen
Seksjon for transport, reiseliv og IKT

Varestrømsundersøkelse 2008

Hovedformålet med Varestrømsundersøkelse er å få bedre kunnskap om hvor de viktigste varestrømmene i Norge går. Opplysningene som hentes inn skal brukes til å forbedre datagrunnlaget for godstransportmodellene, som er et viktig planleggingsverktøy i arbeidet med de nasjonale transportplanene (NTP). Ved å forbedre godstransportmodellene vil en i større grad få oversikt over i hvilke deler av infrastrukturen det er flaskehalser, og følgelig hvor det er størst behov for investeringer for å bedre landets transportsystem. Dette kan på sikt bli viktig for din bedrift og bedre utvikling av veinett og jernbane.

Data fra undersøkelsen vil også bidra til å bedre den offisielle transportmiddelfordelte statistikken som allerede utarbeides, og gi et lang mer helhetlig bilde av godsstrømmene i Norge.

Undersøkelsen gjennomføres som en utvalgsundersøkelse innen bergverks- industri- og engrosnæringene. For å få en så god statistikk som mulig er det viktig at alle svarer. Derfor er det vedtatt at undersøkelsen har opplysningsplikt.

Send opplysninger over Internett

Nærmere beskrivelse av hvordan rapporteringen skal gjennomføres finner du i den vedlagte brosjyren. Adressen er <https://idun.ssb.no>. Man logger seg på med: brukerid «Navn» og passord «Navn».

Når dere rapporterer via Internett, mottar dere kvittering på at opplysningene er sendt inn.

Svarfrist

Fristen for å rapportere er **17. april 2009**.

Har dere spørsmål?

For mer informasjon om undersøkelsen, kan dere henvende dere til Statistisk sentralbyrå, tlf. 62 88 56 35, e-post: vsu@ssb.no. Svartjenesten er åpen alle hverdager mellom kl. 08:00 og 15:00.

Opplysningsplikt

Statistisk sentralbyrå samler inn opplysningene med hjemmel i statistikkloven § 2-2. Dette er et enkeltvedtak dere kan klage på etter forvaltningslovens kapittel VI dersom dere mener dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. Etter statistikkloven § 2-3, har Statistisk sentralbyrå myndighet til å ilegge tvangsmulkt til de som ikke gir opplysninger innen en oppgitt frist. Dere har rett til å klage på vedtak om opplysningsplikt etter regler gitt i forvaltningsloven. En eventuell klage må sendes skriftlig. Flere opplysninger om hjemmelsgrunnlag og klageadgang finnes på baksiden av arket.

Vi håper på et godt samarbeid om den nye Varestrømsundersøkelse.

Takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Leiv Solheim
seksjonssjef

Karl E Engebretsen
prosjektleder

VEND

Om klage på vedtak om opplysningsplikt

Hjemmelsgrunnlag

Statistisk sentralbyrå henter inn opplysninger med hjemmel i lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (statistikkloven) av 16. juni 1989 nr. 54 § 2-2, jf. kgl. res. av 16. juni 1989 nummer 387 og delegasjon fra Finansdepartementet av 13. februar 1990 nummer 1228.

Klageadgang

Man kan klage på vedtaket om opplysningsplikt etter reglene i forvaltningslovens kapittel VI. Dette gjelder også senere vedtak om avvisning av klage. Følgende regler må følges dersom man skal klage:

- Vedtaket kan påklages til Finansdepartementet som er klageinstans, men klagen skal fremsettes for, det vil si sendes til, Statistisk sentralbyrå, Seksjon for databearbeiding, 2225 Kongsvinger. Klagen må være skriftlig.
- Fristen for å klage er 3 - tre - uker fra det tidspunkt dere har mottatt dette vedtaket. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen klagefristens utløp.
- Etter § 29 i forvaltningsloven, kan klagefristen forlenges i særlige tilfeller. Etter § 31 kan en klage som er sendt inn for sent, likevel bli behandlet dersom den opplysningspliktige i sin klage sannsynliggjør at han eller hun ikke kan lastes for overskridelsen av tidsfristen eller det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd.
- I en klage må det opplyses hvilken statistisk undersøkelse det gjelder og hvem den opplysningspliktige er. Videre må klagen begrunnes og dere bør også ta med andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må være undertegnet av den opplysningspliktige eller en annen person med fullmakt. Oppgi nummeret som Statistisk sentralbyrå bruker på foretaket. Det står ved siden av postadressen på forsiden av arket.

Søknad om fritak

I særlige tilfeller der det foreligger særskilte og dokumenterte grunner, typisk av helsemessig, sosial eller økonomisk art, kan Statistisk sentralbyrå fritta for plikt til å gi opplysningene.

Vedlegg F: Guide for supporttjenesten for Varestrømsundersøkelse 2008

Spørsmål	Svar	Logging
Fritak	Innvilger aldri fritak per telefon. Må sende skriftlig begrunnet søknad. Hvis det er helt åpenbart at oppgavegiveren ikke burde fått denne undersøkelsen, for eksempel pga feil næring, kan den unntakskvitteres.	
Utsettelse	Gis i utgangspunktet ikke. Vil motta purrebrev og kommer inn under våre ordinære purrerutiner. Forholder seg til ny frist i brev.	
Bedriftsnummer	Identifikasjonsnummer for å skille mellom de ulike bedriftene i foretaket. Bestemmes av geografisk beliggenhet og næringskode.	
Feil næring	Unntakskvitteres. Send mail til fagkontoret.	
Klarer ikke rapportere på bedriftsnivå	Rapporter på foretaksnivå	
Ønsker papirskjema	Ta ut excel-ark	
Ønsker å sende excelfil selv om få leveringssteder	Ok, oppgavegiver kan hente excel-mal, ligger på X:\440\Varestrømsundersøkelse	
Problemer med makroer i excel	Vi anbefaler excel-mal uten makroer	
Oppgavegiver har fått to brev	Et til foretaket, orientering om hvilke bedrifter som er med i undersøkelsen. Et til bedriften som er trukket ut.	
Rolle i Altinn	RA-0900 krever: Utfyller/innsender	
Pålogging IDUN	Idun.ssb.no – Brukerid og passord står i brevet – Varestrømsundersøkelse 2008	
Pålogging Altinn	Altinn.no – Klikk på Logg inn - velg innloggingsmetode og følg veiledning, (høyre del av bildet er ulikt avhengig av hvilken metode du velger)	
Innsending IDUN		
Innsending Altinn		
Problemer med å sende vedlegget	Kan være pga egen brannmur	
Har AM-nr, men mottatt purring	Sjekk kvittering som sier om vedlegget har kommet med. Nederst til venstre i kvitteringen	
Har kvittering fra IDUN, mottatt purring	Sjekk om skjema ligger i IDUN med ”Påbegynt”. Gå til siste side i skjema og trykk ”Send inn”.	
Har ikke data vi etterspør i sitt system	Kan være mangel på kjennskap til systemet. Bør rådføre seg med de som fakturerer.	
Spørsmål om skjema		
Kan ikke oppgi mengde	Send uten. Husk å notere dette i delregisteret slik at vi ser det under revisjon.	
Spm. 2. Sendte bedriften ut varer med en samlet vekt over 1 tonn i 2008?	OBS! Samlet leveranse over 1 år. (Må ikke bli et smutthull)	
Hvem kan rapportere via IDUN	<ul style="list-style-type: none"> • mindre enn 85 % av omsetningen blant de 20 største kundene eller • maksimalt 40 leveringssteder 	
Mangler postnr.	Oppgi kun Leveringssted	
Mangler orgnr	Oppgi internt kundenr og navn. Dersom det er få bedrifter kan vi være behjelpelig over tlf. Ellers kan de sende en egen excel-fil med disse opplysningene.	

Tabellregister

1.	Antall bedrifter i populasjonen for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe. 2008	13
2.	Antall bedrifter i utvalget for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe. 2008	15
3.	Andelen bedrifter i utvalget i prosent av populasjonen for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel i ulike sysselsettingsgrupper. 2008.....	16
4.	Antall innkomne skjema 1 for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe. 2008	23
5.	Andel innkomne skjema for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel i ulike sysselsettingsgrupper. 2008	24
6.	Oversikt over frafallet, etter årsak. 2008.....	25
7.	Andel frafall, etter årsak. Prosent. 2008	26
8.	Antall innkomne skjema med minst 1 leveranse for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter sysselsettingsgruppe. 2008.....	27
9.	Andel innkomne skjema med minst 1 leveranse for utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel i ulike sysselsettingsgrupper i prosent av de som har svart. 2008	28
11.	Andel innkomne skjema med minst 1 leveranse i prosent av alle utsendte skjema i utvalgte næringer innen bergverk, industri og varehandel, etter bedriftens beliggenhet. Landsdel. Prosent. 2008	29
12.	Partielt frafall for statistikkvariable, etter næring. Andel enkeltleveranser. Prosent. 2008	30

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Statistisk sentralbyrå

Oslo:

Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo
Telefon: 21 09 00 00
Telefaks: 21 09 49 73

Kongsvinger:

NO-2225 Kongsvinger
Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no

ISBN 978-82-537-8477-9 (trykt)
ISBN 978-82-537-8478-6 (elektronisk)
ISSN 1891-5906

ISBN 978-82-537-8477-9

9 788253 784779

